

# REGLEMENT VAN ORDE VOOR DE VERGADERINGEN EN ANDERE WERKZAAMHEDEN VAN DE RAAD IN VELDHOVEN

*Versie Januari 2018*

<b>HOOFDSTUK 1.</b>	<b>ALGEMENE BEPALINGEN</b>	<b>3</b>
Artikel 1.	Begripsomschrijvingen	3
Artikel 2.	De voorzitter	3
Artikel 3.	De griffier	3
Artikel 4.	De secretaris	4
Artikel 5.	Het presidium	4
Artikel 6.	Het seniorenconvent	4
<b>HOOFDSTUK 2.</b>	<b>TOELATING VAN NIEUWE RAADSLEDEN; BENOEMING WETHOUDERS; FRACTIES</b>	<b>4</b>
Artikel 7.	Onderzoek geloofsbriefen en beëdiging raadsleden	4
Artikel 8.	Benoeming wethouders	5
Artikel 9.	Fracties	5
Artikel 10.	Steunfractieleden	5
<b>HOOFDSTUK 3.</b>	<b>VERGADERDOEL EN BEHANDELWIJZE</b>	<b>6</b>
Artikel 11.	Beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming	6
Artikel 11a.	Informatiebijeenkomsten	6
<b>HOOFDSTUK 4.</b>	<b>RAADSVERGADERINGEN</b>	<b>6</b>
<b>PARAGRAAF 4.1</b>	<b>VOORBEREIDING VAN DE RAADSVERGADERING</b>	<b>6</b>
Artikel 12.	Vergaderfrequentie	7
Artikel 13.	Oproep en voorlopige agenda	7
Artikel 14.	Vaststellen agenda	7
Artikel 15.	Hamerstuk of bespreekstuk	7
Artikel 16.	Stukken ter beschikking stellen	7
Artikel 17.	Openbare kennisgeving	8
<b>PARAGRAAF 4.2</b>	<b>TER RAADSVERGADERING</b>	<b>8</b>
Artikel 18.	Presentielijst	8
Artikel 19.	Zitplaatsen	8
Artikel 20.	Opening vergadering; quorum	8
Artikel 21.	Spreekrecht burgers	8
Artikel 22.	Spreekregels en volgorde sprekers	9
Artikel 23.	Aantal spreektermijnen	9
Artikel 24.	Handhaving orde	9
Artikel 25.	Beraadslaging	10
Artikel 26.	Deelname aan de beraadslaging door anderen	10

Artikel 27.	Voorstellen van orde	10
<b>PARAGRAAF 4.3</b>	<b>STEMMINGEN IN BESLUITVORMENDE RAADSVERGADERINGEN</b>	<b>10</b>
Artikel 28.	Primus bij hoofdelijke stemming	10
Artikel 29.	Stemverklaring	10
Artikel 30.	Beslissing	10
Artikel 31.	Algemene bepalingen over stemming	10
Artikel 32.	Volgorde stemming over amendementen en moties	11
Artikel 33.	Stemming over personen	11
Artikel 34.	Herstemming over personen	12
Artikel 35.	Beslissing door het lot	12
<b>PARAGRAAF 4.4</b>	<b>VERSLAGLEGGING, INGEKOMEN STUKKEN</b>	<b>12</b>
Artikel 36.	Notulen en besluitenlijst	12
Artikel 37.	Ingekomen stukken	13
<b><u>HOOFDSTUK 5. BESLOTEN RAADSVERGADERING</u></b>		<b>13</b>
Artikel 38.	Toepassing reglement op besloten vergaderingen	13
Artikel 39.	Procedure besloten vergadering	13
Artikel 40.	Opheffing geheimhouding	13
Artikel 41.	Notulen besloten vergadering	14
<b><u>HOOFDSTUK 6. BEVOEGDHEDEN EN INSTRUMENTEN</u></b>		<b>14</b>
Artikel 42.	Schriftelijke vragen	14
Artikel 43.	Technische vragen	14
Artikel 44.	Informatieronde: Mondelinge vragen aan college	14
Artikel 45.	Informatieronde: Mededelingen college aan de raad	15
Artikel 46.	Amendementen en subamendementen	15
Artikel 47.	Moties	15
Artikel 48.	Inlichtingen	16
Artikel 49.	Initiatiefvoorstellen	16
Artikel 50.	Collegevoorstellen	16
Artikel 51.	Interpellatie	16
Artikel 52.	Onderzoek	17
<b><u>HOOFDSTUK 7. LIDMAATSCHAP VAN ANDERE ORGANISATIES</u></b>		<b>17</b>
Artikel 53.	Verslag en verantwoording	17
<b><u>HOOFDSTUK 8. TOEHOORDERS EN PERS</u></b>		<b>17</b>
Artikel 54.	Toehoorders en pers	17
Artikel 55.	Geluid- en beeldregistraties	17
<b><u>HOOFDSTUK 9. SLOTBEPALINGEN</u></b>		<b>18</b>

Artikel 56.	Uitleg reglement	18
Artikel 57.	Inwerkingtreding en citeertitel	18

## **HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN**

### **Artikel 1. Begripsomschrijvingen**

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. voorzitter: de burgemeester als voorzitter van de raad of diens plaatsvervanger;
- b. waarnemend raadsvoorzitter: Raadslid die door de raad is benoemd tot waarnemend raadsvoorzitter en belast is met het raadsvoorzitterschap bij de beeldvormende raadsbijeenkomsten en oordeelsvormende raadsvergaderingen;
- c. college: het college van burgemeester en wethouders zoals bedoeld in artikel 34 Gemeentewet;
- d. raad: de gemeenteraad zoals bedoeld in artikel 6 Gemeentewet;
- e. griffier: de griffier van de raad, zoals bedoeld in artikel 100 van de Gemeentewet, of diens benoemd vervanger (raadsadviseur);
- f. secretaris: De door de burgemeester en wethouders benoemde functionaris als bedoeld in artikel 100 van de Gemeentewet.
- g. steunfractielid: een persoon, niet zijnde een raadslid, die op voordracht van de fractie is benoemd door de raad om zijn/haar fractie bij te staan bij het verrichten van haar werk ten behoeve van de raad.
- h. amendement: een voorstel van een raadslid tot wijziging van een ontwerpverordening of ontwerpbeslissing, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen;
- i. subamendement: een voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, naar de vorm geschikt om direct te worden opgenomen in het amendement waarop het betrekking heeft;
- j. motie: een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waarmee een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
- k. voorstel van orde: een voorstel betreffende de orde van de vergadering;
- l. initiatiefvoorstel: een voorstel voor een verordening of een ander voorstel dat is ingediend door een raadslid;
- m. interpellatie: vragen van inlichtingen aan het college of de burgemeester over een onderwerp dat niet vermeld staat op de agenda;
- n. onderzoek: een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur, zoals bedoeld in artikel 155a van de Gemeentewet

### **Artikel 2. De voorzitter**

1. De voorzitter is belast met:
  - a. het leiden van de vergadering;
  - b. het handhaven van de orde;
  - c. het doen naleven van het reglement van orde;
  - d. hetgeen de Gemeentewet of dit reglement hem verder opdraagt.
2. De voorzitter kan zich bij raadsvergaderingen doen vervangen door een waarnemend raadsvoorzitter, die door de raad uit zijn midden wordt benoemd. Benoeming van twee waarnemende raadsvoorzitters vindt plaats in de eerste reguliere raadsvergadering van een nieuwe zittingsperiode en voorts in de eerstvolgende raadsvergadering na het moment dat de functie vacant is.

### **Artikel 3. De griffier**

1. De griffier is in elke vergadering van de raad aanwezig.
2. Bij verhindering of afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door de raad benoemd vervanger.

3. De griffier kan, indien hij daartoe door de voorzitter wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen deelnemen.

#### **Artikel 4. De secretaris**

De raad kan het college verzoeken de secretaris in de raadsvergadering aanwezig te laten zijn en deel te laten nemen aan de beraadslagingen.

#### **Artikel 5. Het presidium**

1. De raad heeft een presidium, dat afstemmend overleg voert over zaken die van bijzonder belang zijn voor de uitoefening van zijn taken.
2. Het presidium bestaat uit de voorzitter en de fractievoorzitters. De griffier is in elke vergadering van het presidium aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen anderen uit te nodigen voor een vergadering van het presidium.
4. Elke fractievoorzitter wijst een raadslid uit zijn fractie aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt.
5. Elk presidiumlid kan verzoeken een vergadering van het presidium bijeen te roepen.
6. Onder de zorg van de griffier wordt een samenvattend verslag opgesteld van het besprokene in de vergadering van het presidium.

#### **Artikel 6. Het seniorenconvent**

1. De raad heeft een seniorenconvent, dat beraadslaagt over politiek gevoelige en/of vertrouwelijke zaken.
2. Het seniorenconvent bestaat uit de voorzitter en de fractievoorzitters. De fractievoorzitters kunnen zich niet laten vervangen. De griffier is in elke vergadering van het seniorenconvent aanwezig.
3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor een vergadering van het seniorenconvent.
4. Elke lid van het seniorenconvent kan verzoeken een vergadering van het seniorenconvent bijeen te roepen.
5. Onder de zorg van de griffier wordt een samenvattend verslag opgesteld van het besprokene in de vergadering van het seniorenconvent.

## **HOOFDSTUK 2. TOELATING VAN NIEUWE RAADSLEDEN; BENOEMING WETHOUDERS; FRACTIES**

#### **Artikel 7. Onderzoek geloofsbrieven en beëdiging raadsleden**

1. Bij elke benoeming van nieuwe raadsleden stelt de raad een commissie in bestaande uit drie raadsleden.
2. Deze commissie onderzoekt de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van nieuw benoemde leden en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de toelating van de nieuw benoemde raadsleden tot de raad. Indien van toepassing, wordt daarbij melding gemaakt van een minderheidsstandpunt.
3. Na gemeenteraadsverkiezingen vindt het onderzoek van het proces-verbaal van het centraal stembureau en de geloofsbrieven plaats in de laatste raadsvergadering in oude samenstelling.
4. Na dit onderzoek roept de voorzitter de toegelaten raadsleden op om in de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling, zoals bedoeld in artikel 18 van de Gemeentewet, de in artikel 14 van de Gemeentewet voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
5. In geval van een tussentijdse vacaturevervulling roept de voorzitter, in afwijking van het vorige lid, een nieuw benoemd raadslid op voor de raadsvergadering waarin over diens toelating wordt beslist om de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.

### **Artikel 8. Benoeming wethouders**

Bij de benoeming van een wethouder stelt de raad een commissie in bestaande uit drie raadsleden. De commissie onderzoekt of benoeming van de kandidaat voldoet aan de vereisten van de artikelen 36a, 36b, 41b eerste, derde en vierde lid, en 41c eerste lid, van de Gemeentewet en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de benoeming tot wethouder.

### **Artikel 9. Fracties**

1. Raadsleden die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de eerste raadsvergadering als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in de raad deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste raadsvergadering aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in de raad zal voeren.
3. De namen van de fractievoorzitter en diens plaatsvervanger worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.
4. a. Indien:
  - 1°. één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie gaan optreden;
  - 2°. twee of meer fracties als één fractie gaan optreden;
  - 3°. één of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie;wordt hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de voorzitter.  
b. Met de onder a. beschreven veranderde situatie wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering van de raad na de mededeling daarvan.
5. Een nieuwe naam van een fractie voldoet aan de eisen uit artikel G3 van de Kieswet en wordt gebruikt met ingang van de eerstvolgende raadsvergadering na naamswijziging.

### **Artikel 10. Steunfractieleden**

1. Ter ondersteuning van de fractie in het raadswerk kan elke fractie maximaal drie personen voordragen als steunfractielid.
2. Steunfractieleden zijn personen die op de kieslijst voor de laatste gemeenteraadsverkiezingen hebben gestaan, niet zijnde raadsleden.
3. Steunfractieleden worden door de raad op voordracht van de fractie benoemd.
4. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op het steunfractielidmaatschap. Overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet legt een steunfractielid na benoeming door de raad in de handen van de voorzitter de eed of belofte af.
5. Het steunfractielidmaatschap eindigt:
  - a. Bij opzegging door het steunfractielid;
  - b. Bij opzegging door de voorzitter van de fractie die het steunfractielid heeft voorgedragen;
  - c. Bij installatie van een nieuwe gemeenteraad na verkiezingen;
  - d. Indien een fractie niet langer is vertegenwoordigd in de raad.
6. Raadsleden kunnen zich tijdens de beeldvormende en oordeelsvormende behandeling van onderwerpen doen vervangen door steunfractieleden.
7. Steunfractieleden worden gelijkgesteld met raadsleden, voor zover een wettelijke bepaling of dit reglement van orde zich daartegen niet verzet.
8. Steunfractieleden betrachten geheimhouding omtrent hetgeen hen ter kennis komt en waarvan zij het geheime of vertrouwelijke karakter moeten aannemen.
9. Steunfractieleden ontvangen een vergoeding op grond van de verordening voorzieningen raadsleden, commissieleden en steunfractieleden.

10. In hoofdstuk 4 – met uitzondering van paragraaf 4.3 – wordt in geval van een oordeelsvormende raadsvergadering onder de term raadslid ook steunfractielid bedoeld.

### **HOOFDSTUK 3. VERGADERDOEL EN BEHANDELWIJZE**

#### **Artikel 11. Beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming**

1. De gemeenteraad maakt onderscheid in een beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende behandeling van onderwerpen.
2. Besluitvormende behandeling van een onderwerp vindt plaats in een besluitvormende raadsvergadering – zijnde een vergadering zoals bedoeld in de Gemeentewet - en heeft tot doel besluiten te nemen over geagendeerde onderwerpen. De agenda van de besluitvormende raadsvergadering wordt in beginsel opgesteld uit voorstellen die tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering het advies 'Hamerstuk in de besluitvormende raadsvergadering' of 'Bespreekstuk in de besluitvormende raadsvergadering' hebben gekregen, en uit voorstellen die met instemming van de raad rechtstreeks voorgelegd kunnen worden in de besluitvormende raadsvergadering.
3. Oordeelsvormende behandeling van een onderwerp vindt plaats in een oordeelsvormende raadsvergadering en heeft tot doel de besluitvorming voor te bereiden en middels het uitwisselen van en doorvragen op argumenten tot een goede weging te komen van voor- en nadelen van het betreffende voorstel of onderwerp.  
In een oordeelsvormende raadsvergadering nemen per fractie maximaal drie personen, zijnde steun- en/of raadsleden, deel aan de oordeelsvormende behandeling van het onderwerp.  
Tijdens een oordeelsvormende raadsvergadering vindt geen stemming plaats, met uitzondering van de orde van de vergadering en over geheimhouding.  
Ten aanzien van oordeelsvormende raadsvergaderingen zijn de volgende artikelen uit dit Reglement van orde overeenkomstig van toepassing:
  - De artikelen uit Hoofdstuk 4: Raadsvergaderingen, onder paragrafen 4.1 Voorbereiding van de vergadering, 4.2 Ter vergadering, en 4.4 Verslaglegging, ingekomen stukken;
  - De artikelen uit Hoofdstuk 5: Besloten raadsvergadering;
  - De artikelen uit Hoofdstuk 8: Toehoorders en pers;
  - De artikelen uit Hoofdstuk 9: Slotbepalingen.
4. Beeldvormende behandeling van een onderwerp vindt plaats in een beeldvormende raadsbijeenkomst en heeft tot doel de gemeenteraad te informeren over geagendeerde onderwerpen. Beeldvormende behandeling van een onderwerp is vormvrij.
5. Beeldvormende raadsbijeenkomsten en oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen worden, onverminderd het bepaalde in de Gemeentewet, in het openbaar gehouden.
6. Per onderwerp wordt de wijze van behandeling door de griffier voorgesteld.
7. Ieder raadsvoorstel wordt in beginsel behandeld in ten minste een oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergadering.

#### **Artikel 11a. Informatiebijeenkomsten**

1. Tijdens informatiebijeenkomsten wordt de raad inhoudelijk geïnformeerd over onderwerpen die voor de raad van belang zijn voor de uitoefening van zijn taken.
2. Indien een informatiebijeenkomst wordt georganiseerd op initiatief van het college, en onder uitvoering van de ambtelijke organisatie en/of derden, vindt afstemming hierover plaats met de griffier.

### **HOOFDSTUK 4. RAADSVERGADERINGEN**

PARAGRAAF 4.1            VOORBEREIDING VAN DE RAADSVERGADERING

### **Artikel 12. Vergaderfrequentie**

1. De raadsvergaderingen vinden in de regel plaats op een dinsdag, vangen aan om 19.30 uur en worden gehouden in de raadzaal van het gemeentehuis.
2. De voorzitter kan in bijzondere gevallen een andere dag en/of aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. Hij voert hierover, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie, overleg met de griffier.

### **Artikel 13. Oproep en voorlopige agenda**

1. De voorzitter roept ten minste tien dagen voor een raadsvergadering de leden schriftelijk op door publicatie van de opgestelde agenda op het raadsinformatiesysteem van de gemeentelijke website, met vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering.
2. De voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken, worden tegelijk met de oproep aan de leden digitaal beschikbaar gesteld.
3. In spoedeisende gevallen kan de voorzitter na de oproep tot uiterlijk 48 uur voor aanvang van een vergadering een aanvullende agenda opstellen. Deze aanvullende agenda wordt met de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken, zo spoedig mogelijk aan de raadsleden beschikbaar gesteld.
4. De raadsvergadering bestaat uit ten minste de volgende vaste agendapunten:
  - a. Opening;
  - b. Vaststelling agenda;
  - c. Informatieronde:
    - i. Mondelinge vragen aan het college;
    - ii. Mededelingen vanuit het college.
  - d. Artikel 42-vragen reglement van orde;
  - e. Spreekrecht burgers.

### **Artikel 14. Vaststellen agenda**

1. Bij aanvang van de raadsvergadering stelt de raad de agenda vast. Op voorstel van een raadslid of van de voorzitter kan de raad bij de vaststelling van de agenda de volgorde en wijze van behandeling van de agendapunten wijzigen, onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren.
2. Wanneer de raad een onderwerp onvoldoende voor de openbare beraadslaging voorbereid acht, kan hij het onderwerp verwijzen naar een beeldvormende raadsbijeenkomst en/of oordeelsvormende raadsvergadering en/of aan het college nadere inlichtingen of advies vragen.

### **Artikel 15. Hamerstuk of bespreekstuk**

1. Onderwerpen die geagendeerd zijn voor een oordeelsvormende raadsvergadering, worden na oordeelsvormende behandeling, wel of niet geagendeerd voor de besluitvormende raadsvergadering.
2. Als een onderwerp wordt geagendeerd voor besluitvormende raadsvergadering, kan dat in twee vormen:
  - a. Bespreekstuk: voorstel dat voorafgaand aan besluitvorming nog wordt besproken;
  - b. Hamerstuk: voorstel dat voorafgaand aan besluitvorming niet meer wordt besproken.
3. Eén steunfractie- of raadslid kan tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering bepalen dat een voorstel als Bespreekstuk wordt aangemerkt.
4. Als een voorstel als bespreekstuk wordt aangemerkt, trekt de voorzitter een conclusie over de bespreekpunten waarover gesproken zal worden in de besluitvormende raadsvergadering.

### **Artikel 16. Stukken ter beschikking stellen**

1. Stukken die ter toelichting dienen van de onderwerpen of voorstellen op een voorlopige agenda, worden gelijktijdig met de oproep – conform artikel 13 van dit reglement - voor de leden beschikbaar gesteld. Als na de oproep vergaderstukken beschikbaar worden gesteld, wordt hiervan mededeling gedaan aan de raadsleden en zo mogelijk door middel van openbare kennisgeving.
2. Alle openbare stukken worden digitaal beschikbaar gesteld via de website van de gemeente (het raadsinformatiesysteem).
3. Indien voor stukken op grond van artikel 25, eerste of tweede lid, van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd, blijven deze stukken, in afwijking van het eerste en tweede lid, onder berusting van de griffier en verleent de griffier de raadsleden inzage. Deze stukken worden niet (openbaar) op de website geplaatst.

#### **Artikel 17. Openbare kennisgeving**

1. De raadsvergadering wordt door aankondiging in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen en/of door plaatsing op de internetsite van de gemeente ten openbare kennis gebracht.
2. De openbare kennisgeving vermeldt:
  - a. de datum, de aanvangstijd, de plaats en het doel van de raadsvergadering;
  - b. de wijze waarop en de plaats waar een ieder de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken kan inzien;
  - c. de mogelijkheid tot het uitoefenen van het spreekrecht als bedoeld in Artikel 21.

#### PARAGRAAF 4.2 TER RAADSVERGADERING

#### **Artikel 18. Presentielijst**

1. De griffier draagt zorg voor het bijhouden van presentielijsten van besluitvormende raadsvergaderingen.
2. Ieder ter besluitvormende raadsvergadering komend raadslid tekent onmiddellijk bij binnenkomst in de vergaderzaal de presentielijst. Aan het einde van elke besluitvormende raadsvergadering wordt die lijst door de voorzitter en de griffier door ondertekening vastgesteld.
3. Een raadslid dat na opening de besluitvormende raadsvergadering betreedt of voor sluiting de besluitvormende raadsvergadering verlaat geeft daarvan kennis aan de griffier, die hiervan aantekening maakt.

#### **Artikel 19. Zitplaatsen**

1. De voorzitter, de raadsleden en de griffier hebben een vaste zitplaats, door de voorzitter na overleg in het presidium bij aanvang van iedere nieuwe zittingsperiode van de raad aangewezen.
2. Indien daartoe aanleiding bestaat, kan de voorzitter de indeling herzien na overleg in het presidium.
3. De voorzitter draagt zorg voor een zitplaats voor de wethouders, de secretaris en de overige personen, die in de vergadering zijn uitgenodigd.

#### **Artikel 20. Opening vergadering; quorum**

1. De voorzitter opent de raadsvergadering op het vastgestelde uur, indien het daarvoor door de Gemeentewet vereiste aantal leden - blijkens de presentielijst - aanwezig is.
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de voorzitter, na voorlezing van de namen van de afwezige leden, met inachtneming van artikel 20 van de Gemeentewet dag en uur van de volgende vergadering.

#### **Artikel 21. Spreekrecht burgers**

1. Personen - niet zijnde raadslid of steunfractielid - kunnen ieder maximaal 5 minuten, en



- gezamenlijk gedurende maximaal dertig minuten, het woord voeren over geagendeerde onderwerpen in een raadsvergadering.
2. De voorzitter verdeelt de spreektijd evenredig over de sprekers als er meer dan zes sprekers zijn. De voorzitter kan in bijzondere gevallen afwijken van de maximale lengte van de spreektijd.
  3. Het woord kan niet gevoerd worden over:
    - a. benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;
    - b. een klacht op grond van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend;
    - c. Over een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan.
    - d. geagendeerde onderwerpen ten aanzien waarvan in een oordeelsvormende raadsvergadering reeds spreekrecht heeft opengestaan en waarvan het raadsvoorstel niet sterk is gewijzigd.
  4. Degene, die van het spreekrecht gebruik wil maken, meldt dit ten minste 48 uur voor aanvang van de vergadering aan de griffier. De inspreker vermeldt daarbij zijn gegevens en het onderwerp waarover hij het woord wil voeren.
  5. De voorzitter geeft het woord op volgorde van aanmelding. De voorzitter kan van de volgorde afwijken, indien dit in het belang is van de orde van de vergadering.
  6. De voorzitter stelt de raadsleden in de mogelijkheid om aan de inspreker aanvullende inhoudelijke en/of technische vragen te stellen.

#### **Artikel 22. Spreekregels en volgorde sprekers**

1. De raadsleden en de overige aanwezigen in de raadsvergadering spreken vanaf de hen toegewezen zitplaats of vanaf de spreekplaatsen en richten zich tot de voorzitter.
2. Bij bijzondere gelegenheden kan de voorzitter bepalen dat de leden en de overige aanwezigen in de raadsvergadering vanaf een andere plaats spreken.
3. Een raadslid voert het woord na het van de voorzitter verkregen te hebben.
4. De volgorde waarin het woord per onderwerp aan fracties wordt verleend bij besluitvormende raadsvergaderingen, wordt door de voorzitter in overleg met het presidium bepaald.
5. De volgorde van sprekers kan worden gewijzigd, wanneer een lid het woord vraagt over de orde van de vergadering.

#### **Artikel 23. Aantal spreektermijnen**

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in twee termijnen, tenzij de raadsvergadering anders beslist.
2. Elke spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten.
3. Een raadslid mag in één termijn niet meer dan eenmaal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel.
4. Het derde lid is niet van toepassing op:
  - a. de rapporteur van een commissie;
  - b. een raadslid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, ten aanzien van de beraadslaging over het door dat raadslid ingediende.
5. Bij de bepaling hoeveel malen een raadslid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

#### **Artikel 24. Handhaving orde**

1. Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij:
  - a. de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren;
  - b. een lid hem interrumpeert. De voorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.
2. Indien een spreker zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt

van het in behandeling zijnde onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de voorzitter tot de orde geroepen. Indien de betreffende spreker hieraan geen gevolg geeft, kan de voorzitter hem gedurende de vergadering, waarin zulks plaatsheeft, over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.

3. De voorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de vergadering sluiten.

#### **Artikel 25. Beraadslaging**

1. De raad kan op voorstel van de voorzitter of een lid beslissen over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. Op verzoek van een raadslid, een wethouder of op voorstel van de voorzitter kan de raad besluiten de beraadslaging voor een door hem te bepalen tijd te schorsen teneinde het college of de leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode is verstreken.

#### **Artikel 26. Deelname aan de beraadslaging door anderen**

Onverminderd artikel 21 van de Gemeentewet kan de raad op enig moment besluiten dat anderen dan de in de vergadering aanwezige raadsleden, wethouder, secretaris, griffier en voorzitter, mogen deelnemen aan de beraadslaging.

#### **Artikel 27. Voorstellen van orde**

1. De voorzitter en ieder raadslid kan tijdens de raadsvergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de raadsvergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de raad terstond. Het voorstel is aangenomen indien een meerderheid heeft ingestemd.

### PARAGRAAF 4.3      STEMMINGEN IN BESLUITVORMENDE RAADSVERGADERINGEN

#### **Artikel 28. Primus bij hoofdelijke stemming**

Na de opening van de besluitvormende raadsvergadering deelt de voorzitter mede bij welk raadslid de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen. Bij het daar genoemde lid begint de hoofdelijke stemming.

#### **Artikel 29. Stemverklaring**

Na het sluiten van de beraadslaging en voordat de raad tot stemming overgaat, kan ieder raadslid zijn uit te brengen stem kort motiveren.

#### **Artikel 30. Beslissing**

1. Wanneer de voorzitter vaststelt dat een onderwerp of voorstel voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging, tenzij de raad anders beslist.
2. Nadat de beraadslaging is gesloten, vindt na een stemming over eventuele (sub)amendementen, de stemming plaats over het voorstel zoals het dan luidt in zijn geheel, tenzij geen stemming wordt gevraagd.
3. Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

#### **Artikel 31. Algemene bepalingen over stemming**

1. De voorzitter vraagt de raadsleden of stemming wordt verlangd. Indien geen stemming wordt gevraagd en ook de voorzitter dit niet verlangt, stelt de voorzitter vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.

2. In de vergadering aanwezige raadsleden kunnen aantekening in de notulen vragen, dat zij geacht willen worden te hebben tegengestemd of overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming te hebben deelgenomen.
3. Indien door één of meer raadsleden om stemming wordt gevraagd, wordt er gestemd door middel van handopsteking.
4. Indien er nadrukkelijk door één of meer leden om hoofdelijke stemming wordt gevraagd, doet de voorzitter daarvan mededeling aan de raad en roept hij de raadsleden bij naam op hun stem uit te brengen. De stemming begint bij het raadslid dat daarvoor overeenkomstig Artikel 28 van dit reglement is aangewezen. Vervolgens geschiedt de oproeping naar de volgorde van de presentielijst.
5. Bij hoofdelijke stemming is ieder ter vergadering aanwezig raadslid, dat zich – overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet - niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, verplicht zijn stem uit te brengen.
6. De raadsleden brengen hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging.
7. Heeft een raadslid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing nog herstellen voordat het volgende raadslid gestemd heeft. Bemerkt het raadslid zijn vergissing pas later, dan kan hij, nadat de voorzitter de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt, wel aantekening vragen dat hij zich heeft vergist. In de uitslag van de stemming brengt dit echter geen verandering.
8. De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

### **Artikel 32. Volgorde stemming over amendementen en moties**

1. Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd en vervolgens over het voorstel zoals het dan luidt in zijn geheel.
2. Indien een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement waarop dat betrekking heeft.
3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de voorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over het voorstel gestemd en vervolgens over de motie. De raad kan besluiten van deze volgorde af te wijken.

### **Artikel 33. Stemming over personen**

1. Bij stemming over personen voor het doen van een benoeming of het opstellen van een voordracht of aanbeveling, benoemt de voorzitter twee raadsleden tot stembureau.
2. Ieder ter vergadering aanwezig raadslid is verplicht een stembriefje in te leveren, tenzij hij overeenkomstig artikel 28 van de Gemeentewet niet aan de stemming behoort deel te nemen.
3. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. De raad kan op voorstel van de voorzitter beslissen dat bepaalde stemmingen worden samengevat op één briefje. De stembriefjes dienen identiek te zijn.
4. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal raadsleden dat ingevolge het tweede lid verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn, worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
5. Voor het bepalen van de volstreckte meerderheid, als bedoeld in artikel 30 van de Gemeentewet, worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die raadsleden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:

- a. een ondertekend stembriefje;
  - b. een blanco stembriefje;
  - c. een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft;
  - d. een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen;
  - e. een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
6. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de raad op voorstel van de voorzitter.
  7. Onder de zorg van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

#### **Artikel 34. Herstemming over personen**

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstreekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
3. Indien bij de tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

#### **Artikel 35. Beslissing door het lot**

1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben door de voorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke, briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponereerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de voorzitter een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

#### PARAGRAAF 4.4      VERSLAGLEGGING, INGEKOMEN STUKKEN

#### **Artikel 36. Notulen en besluitenlijst**

1. De griffier draagt zorg voor de notulen en besluitenlijst van oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen.
2. De notulen moeten inhouden:
  - a. de namen van de voorzitter, de griffier, de wethouders en de ter vergadering aanwezige raads- en steunfractieleden, alsmede van de leden die afwezig waren en van de overige personen die het woord gevoerd hebben;
  - b. een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest;
  - c. een zakelijke samenvatting van het gesprokene met vermelding van de namen van de sprekers;
  - d. een overzicht van het verloop van elke stemming met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden die 'voor' of 'tegen' stemden, onder aantekening van de namen van de leden die zich overeenkomstig de Gemeentewet van stemming hebben onthouden of zich bij het uitbrengen van hun stem hebben vergist;
  - e. de tekst van de ter vergadering ingediende initiatiefvoorstellen, voorstellen van orde, moties en (sub)amendementen;
  - f. bij het betreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan

wie het op grond van het bepaalde in Artikel 26 van dit reglement door de raad is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.

3. Notulen van een oordeelsvormende raadsvergadering worden vastgesteld bij de eerstvolgende oordeelsvormende raadsvergadering. De notulen van een besluitvormende raadsvergadering worden vastgesteld bij de eerstvolgende besluitvormende raadsvergadering.
4. De in het tweede lid genoemde personen hebben het recht een voorstel tot verandering aan de raad te doen, indien de notulen onjuistheden bevatten of niet duidelijk weergeven hetgeen gezegd of besloten is. Een voorstel tot verandering dient voor het vaststellen van de notulen bij de griffier te worden ingediend.
5. Vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.
6. Als (concept)notulen en besluitenlijsten elektronisch beschikbaar zijn, worden deze op de website van de gemeente geplaatst.
7. Van de raadsvergaderingen worden geluids- en beeldopnamen gemaakt die online op het raadsinformatiesysteem beschikbaar zijn.

### **Artikel 37. Ingekomen stukken**

1. Ingekomen stukken, zijnde alle aan de gemeenteraad gerichte documenten, worden door de griffie op een lijst geplaatst met een voorstel tot wijze van afdoening en aan de leden van de raad digitaal beschikbaar gesteld.
2. Gedurende drie weken kan een raadslid aan de griffier gemotiveerd verzoeken om een andere wijze van afdoening. Bij een wijzigingsverzoek beslist de griffier na overleg met de raadsvoorzitter. Indien besloten wordt tot een andere wijze van afdoening, wordt dit kenbaar gemaakt aan de raadsleden.
3. Indien er binnen drie weken geen wijzigingsverzoek is ingediend, wordt geacht door de raad te zijn ingestemd met de in het eerste lid genoemde voorstel tot wijze van afdoening.

## **HOOFDSTUK 5. BESLOTEN RAADSVERGADERING**

### **Artikel 38. Toepassing reglement op besloten vergaderingen**

Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.

### **Artikel 39. Procedure besloten vergadering**

1. De voorzitter schorst de openbare vergadering nadat ten minste één vijfde van de leden die de presentielijst hebben getekend daarom verzoekt of de voorzitter dit nodig oordeelt.
2. De voorzitter verzoekt de ambtenaren, pers en publiek de zaal te verlaten met uitzondering van een notulist, een medewerker van de bodedienst, medewerkers van de griffie en eventueel andere door hem aan te wijzen ambtenaren en collegeleden.
3. De raad beslist of met gesloten deuren wordt beraadslaagd.
4. Indien de raad instemt met het beraadslagen met gesloten deuren, opent de voorzitter de besloten vergadering.
5. Voor de afloop van de besloten raadsvergadering beslist de raad overeenkomstig artikel 25, eerste lid van de Gemeentewet, of omtrent de inhoud van de stukken en het in de vergadering verhandelde geheimhouding zal gelden. De raad kan besluiten de geheimhouding op te heffen.

### **Artikel 40. Opheffing geheimhouding**

Indien de raad op grond van artikel 25 derde en vierde lid, artikel 55 tweede en derde lid, of artikel 86 tweede en derde lid, van de Gemeentewet voornemens is de geheimhouding op te heffen, wordt, indien daarom wordt verzocht door het orgaan dat geheimhouding heeft

opgelegd, daarover in een besloten raadsvergadering met het betreffende orgaan overleg gevoerd.

#### **Artikel 41. Notulen besloten vergadering**

1. De notulen van een besloten raadsvergadering worden niet verspreid, maar liggen uitsluitend voor de raadsleden ter inzage, overeenkomstig Artikel 15, derde lid van dit reglement.
2. Deze notulen worden zo spoedig mogelijk in een besloten raadsvergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze raadsvergadering neemt de raad een besluit over het al dan niet openbaar maken van deze notulen.
3. De vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

### **HOOFDSTUK 6. BEVOEGDHEDEN EN INSTRUMENTEN**

#### **Artikel 42. Schriftelijke vragen**

1. Schriftelijke vragen van raadsleden aan het college of de burgemeester worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd.
2. De vragen worden bij de griffie ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige raadsleden en het college of de burgemeester worden gebracht.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen, nadat de vragen zijn ingediend. Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende raadsvergadering.
4. Indien beantwoording niet binnen deze termijn kan plaatsvinden, stelt het college of de burgemeester de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, waarbij de termijn wordt aangegeven waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.
5. Schriftelijke antwoorden van het college of de burgemeester worden door tussenkomst van de griffier aan de raadsleden beschikbaar gesteld.
6. De gestelde vragen en beantwoording vormen een agendapunt voor de eerstvolgende raadsvergadering. De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende raadsvergadering en bij mondelinge beantwoording in dezelfde raadsvergadering, nadere inlichtingen vragen omtrent het door het college of door de burgemeester gegeven antwoord, tenzij de raad anders beslist. Daarna kunnen desgewenst de andere raadsfracties dan die van de vragensteller nadere inlichtingen vragen.

#### **Artikel 43. Technische vragen**

1. Raadsleden en steunfractieleden kunnen technische vragen, zijnde inhoudelijke vragen ter verduidelijking van een onderwerp of geagendeerd voorstel en niet zijnde politieke vragen, schriftelijk bij de griffie indienen.
2. Technische vragen die uiterlijk op woensdag, voorafgaand aan de oordeelsvormende of besluitvormende raadsvergadering waarop het onderwerp of voorstel is geagendeerd, zijn ingediend, worden uiterlijk vrijdag voorafgaand aan de raadsvergadering beantwoord.
3. De schriftelijke beantwoording vindt via de griffie plaats en wordt aan alle raadsleden en steunfractieleden beschikbaar gesteld, tenzij door de vragensteller anders is aangegeven.

#### **Artikel 44. Informatieronde: Mondelinge vragen aan college**

1. Ieder raadslid heeft bij aanvang van de raadsvergadering - na vaststelling van de raadsagenda - het recht tijdens de informatieronde mondeling één of meer bondig geformuleerde vragen aan het college of de burgemeester te stellen over een actueel

- onderwerp dat niet op de agenda voorkomt. De raad kan in een bijzonder geval voor de informatieronde ook een ander tijdstip vaststellen.
2. Het raadslid dat tijdens de informatieronde mondelinge vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp ten minste 24 uur voor aanvang van de raadsvergadering via de griffie bij de voorzitter.
  3. De voorzitter kan weigeren een onderwerp tijdens de informatieronde aan de orde te stellen indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht aangegeven.
  4. De voorzitter bepaalt de volgorde, waarin aangemelde onderwerpen tijdens de informatieronde aan de orde worden gesteld.
  5. Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om de mondelinge vragen te stellen en een korte toelichting daarop te geven.
  6. Na de beantwoording door het college of de burgemeester krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
  7. Vervolgens kan de voorzitter aan andere raadsleden het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan het college of de burgemeester vragen te stellen over hetzelfde onderwerp. Aan ieder tot wie op grond van dit lid en het vorige lid vragen zijn gericht, wordt het woord verleend om de vragen te beantwoorden.
  8. Tijdens de informatieronde kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

#### **Artikel 45. Informatieronde: Mededelingen college aan de raad**

1. Na vaststelling van de raadsagenda bij aanvang van de oordeelsvormende of besluitvormende raadsvergadering kan het college of burgemeester in het kader van de actieve informatieplicht – artikel 169, tweede lid Gemeentewet – tijdens de informatieronde mondeling bondige mededelingen doen aan de raad.
2. Het collegelid dat tijdens de informatieronde een mededeling wil doen aan de raad, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp bij de voorzitter.
3. De voorzitter kan weigeren een onderwerp tijdens de informatieronde mede te delen indien hij oordeelt dat:
  - a. het onderwerp niet urgent en politiek relevant is;
  - b. schriftelijke wijze van mededelen volstaat of mogelijk is.
4. Na mededeling door het college of de burgemeester heeft de raad de mogelijkheid hierover vragen te stellen aan het college of de burgemeester.

#### **Artikel 46. Amendementen en subamendementen**

1. Ieder raadslid kan tot het sluiten van de beraadslagingen in besluitvormende raadsvergaderingen amendementen indienen. Een amendement kan ook het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden.
2. Er kan alleen beraadslaagd worden over amendementen die zijn ingediend door raadsleden, die de presentielijst getekend hebben en in de raadsvergadering aanwezig zijn.
3. Ieder raadslid dat in de raadsvergadering aanwezig is, is bevoegd op een ingediend amendement een wijziging, verder te noemen subamendement, voor te stellen.
4. Elk (sub)amendement moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend, tenzij de voorzitter oordeelt dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan.
5. Intrekking, door de indiener(s), van het (sub)amendement is mogelijk tot het moment dat de besluitvorming daarover door de raad plaatsvindt.

#### **Artikel 47. Moties**

1. Ieder raadslid kan ter besluitvormende raadsvergadering een motie indienen.
2. Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.

3. De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
4. De behandeling van een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld. De indiener voert bij de behandeling als eerste het woord.
5. Intrekking door de indiener(s) van een motie is mogelijk totdat de besluitvorming daarover door de raad plaatsvindt.

#### **Artikel 48. Inlichtingen**

1. Indien een raadslid over een onderwerp inlichtingen als bedoeld in de artikelen 169, derde lid, en 180, derde lid, van de Gemeentewet verlangt, wordt een verzoek daartoe schriftelijk ingediend bij de griffier.
2. De griffier brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige raadsleden en het college of de burgemeester.
3. De gevraagde inlichtingen worden zo spoedig mogelijk aan de raad verschaft, in ieder geval binnen dertig dagen nadat het verzoek is ingediend.
4. De gestelde vragen en het antwoord vormen een agendapunt voor de eerstvolgende besluitvormende raadsvergadering, waarin de antwoorden worden gegeven.

#### **Artikel 49. Initiatiefvoorstellen**

1. Ieder raadslid kan een initiatiefvoorstel indienen.
2. Een initiatiefvoorstel moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend. De voorzitter brengt een ingediend voorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van het college.
3. Het college kan binnen drie weken nadat het ter kennis is gesteld van een voorstel schriftelijk wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorstel ter kennis van de raad brengen.
4. Een voorstel wordt - nadat het college schriftelijk wensen of bedenkingen ter kennis van de raad heeft gebracht of kenbaar heeft gemaakt hiertoe niet te zullen overgaan, dan wel nadat de in het tweede lid gestelde termijn is verlopen - op de agenda van de eerstvolgende besluitvormende raadsvergadering gebracht, tenzij de oproep hiervoor reeds verzonden is. In dit laatste geval wordt het voorstel op de agenda van de daaropvolgende raadsvergadering geplaatst.
5. De behandeling van het voorstel vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende voorstellen en onderwerpen zijn behandeld, tenzij de raad oordeelt dat het voorstel met het oog op de orde van de raadsvergadering tezamen met een ander geagendeerd voorstel of onderwerp dient te worden behandeld, of het voorstel eerst dient te worden behandeld in een oordeelsvormende raadsvergadering. In dat geval bepaalt de raad in welke raadsvergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.
6. De raad kan nadere voorwaarden stellen aan de indiening en behandeling van een voorstel, niet zijnde een voorstel voor een verordening.

#### **Artikel 50. Collegevoorstellen**

1. Een voorstel voor een verordening of een ander voorstel van het college aan de raad, dat vermeld staat op de voorlopige agenda van de oordeelsvormende of besluitvormende raadsvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van de raad.
2. Indien de raad van oordeel is dat een voorstel als bedoeld in het eerste lid om advies terug aan het college moet worden gezonden, bepaalt de raad binnen welke termijn het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

#### **Artikel 51. Interpellatie**

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, ten minste 48 uur voor aanvang van de besluitvormende raadsvergadering schriftelijk door het raadslid bij de voorzitter



- ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd, alsmede de te stellen vragen.
2. De voorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige raadsleden en het college.
  3. Het verzoek tot interpellatie wordt, bij de vaststelling van de agenda in de eerstvolgende besluitvormende raadsvergadering, in stemming gebracht. De raad bepaalt op welk tijdstip tijdens de raadsvergadering de interpellatie zal worden gehouden.
  4. De interpellant voert als eerste het woord tijdens de interpellatie. Daarna kunnen overige fracties het woord voeren.
  5. De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige raadsleden, de burgemeester en de wethouders niet meer dan eenmaal, tenzij de raad hen hiertoe verlof geeft.
  6. De interpellant heeft het recht een slotverklaring af te leggen.

#### **Artikel 52. Onderzoek**

1. De raad kan, overeenkomstig artikel 155a van de Gemeentewet, op voorstel van één of meer leden een onderzoek naar het door het college of de burgemeester gevoerde bestuur instellen.
2. Indien de raad besluit tot het instellen van een onderzoek, zoals bedoeld in het eerste lid, geschiedt dit met inachtneming van artikel 155a t/m artikel 155f van de Gemeentewet.

### **HOOFDSTUK 7. LIDMAATSCHAP VAN ANDERE ORGANISATIES**

#### **Artikel 53. Verslag en verantwoording**

1. Een raadslid, een wethouder, de burgemeester of de secretaris, die door de gemeenteraad is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of van een ander gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, heeft het recht om mondeling verslag te doen over zaken die in het algemeen bestuur als bedoeld aan de orde zijn. Een door de raad gewenste bespreking van dit verslag kan de voorzitter verwijzen naar een volgende raadsvergadering.
2. Ieder raadslid kan aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, schriftelijke vragen stellen. De regels voor het stellen van schriftelijke vragen, vastgesteld in Artikel 42 van dit reglement, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Wanneer een raadslid een persoon als bedoeld in het eerste lid ter verantwoording wenst te roepen over zijn wijze van functioneren als zodanig, besluit de raad over het toestaan daarvan. De regels voor het vragen van inlichtingen, vastgesteld in Artikel 48 van dit reglement, zijn van overeenkomstige toepassing.
4. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op andere organisaties of instituties, waarin de raad één van zijn leden, een wethouder, de burgemeester of de secretaris heeft benoemd.

### **HOOFDSTUK 8. TOEHOORDERS EN PERS**

#### **Artikel 54. Toehoorders en pers**

1. De toehoorders en de vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare raadsvergaderingen bijwonen.
2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring, of het op andere wijze verstoren van de orde is hen verboden. Degene die dit toch doet, kan door de voorzitter de toegang tot de vergaderzaal worden onzegd.

#### **Artikel 55. Geluid- en beeldregistraties**

Degene die in de vergaderzaal tijdens de raadsvergadering geluid- en/of beeldregistraties

maakt, doet hiervan vooraf mededeling aan de voorzitter en gedraagt zich naar diens aanwijzingen.

## **HOOFDSTUK 9. SLOTBEPALINGEN**

### **Artikel 56. Uitleg reglement**

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de toepassing van het reglement, beslist de raad op voorstel van de voorzitter.

### **Artikel 57. Inwerkingtreding en citeertitel**

1. Dit reglement treedt in werking met ingang van de dag na die van de bekendmaking.
2. Op die datum vervalt het Reglement van Orde van de raad gewijzigd bij raadsbesluiten van 16 maart 2006, 18 december 2007, 30 september 2010, en 26 maart 2013.
3. Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van Orde van de raad 2018.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 27 februari 2018.

## TOELICHTING

### OP HET REGLEMENT VAN ORDE VOOR DE VERGADERINGEN EN ANDERE WERKZAAMHEDEN VAN DE RAAD IN VELDHOVEN

*Versie Januari 2018*

<b>HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN</b>		<b>21</b>
Artikel 1.	Begripsomschrijvingen	21
Artikel 2.	De voorzitter	21
Artikel 3.	De griffier	21
Artikel 4.	De secretaris	21
Artikel 5.	Het presidium	21
Artikel 6.	Het seniorenconvent	22
<b>HOOFDSTUK 2. TOELATING VAN NIEUWE RAADSLEDEN; BENOEMING WETHOUDERS; FRACTIES</b>		<b>22</b>
Artikel 7.	Onderzoek geloofsbriefen en beëdiging raadsleden	22
Artikel 8.	Benoeming wethouders	23
Artikel 9.	Fracties	24
Artikel 10.	Steunfractieleden	25
<b>HOOFDSTUK 3. VERGADERDOEL EN BEHANDELWIJZE</b>		<b>25</b>
Artikel 11.	Beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming	25
Artikel 11a.	Informatiebijeenkomsten	26
<b>HOOFDSTUK 4. RAADSVERGADERINGEN</b>		<b>26</b>
<b>PARAGRAAF 4.1</b>	<b>VOORBEREIDING VAN DE RAADSVERGADERING</b>	<b>26</b>
Artikel 12.	Vergaderfrequentie	26
Artikel 13.	Oproep en voorlopige agenda	27
Artikel 14.	Vaststellen agenda	27
Artikel 15.	Hamerstuk of bespreekstuk	27
Artikel 16.	Stukken ter beschikking stellen	28
Artikel 17.	Openbare kennisgeving	28
<b>PARAGRAAF 4.2</b>	<b>TER RAADSVERGADERING</b>	<b>28</b>
Artikel 18.	Presentielijst	28
Artikel 19.	Zitplaatsen	29
Artikel 20.	Opening vergadering; quorum	29
Artikel 21.	Spreekrecht burgers	29
Artikel 22.	Spreekregels en volgorde sprekers	29
Artikel 23.	Aantal spreektermijnen	30

Artikel 24.	Handhaving orde	30
Artikel 25.	Beraadslaging	30
Artikel 26.	Deelname aan de beraadslaging door anderen	30
Artikel 27.	Voorstellen van orde	31
<b>PARAGRAAF 4.3</b>	<b>STEMMINGEN IN BESLUITVORMENDE RAADSVERGADERINGEN</b>	<b>31</b>
Artikel 28.	Primus bij hoofdelijke stemming	31
Artikel 29.	Stemverklaring	31
Artikel 30.	Beslissing	31
Artikel 31.	Algemene bepalingen over stemming	31
Artikel 32.	Volgorde stemming over amendementen en moties	33
Artikel 33.	Stemming over personen	33
Artikel 34.	Herstemming over personen	34
Artikel 35.	Beslissing door het lot	34
<b>PARAGRAAF 4.4</b>	<b>VERSLAGLEGGING, INGEKOMEN STUKKEN</b>	<b>34</b>
Artikel 36.	Notulen en besluitenlijst	34
Artikel 37.	Ingekomen stukken	35
<b><u>HOOFDSTUK 5. BESLOTEN RAADSVERGADERINGEN</u></b>		<b>35</b>
Artikel 38.	Toepassing reglement op besloten vergaderingen	35
Artikel 39.	Procedure besloten vergadering	36
Artikel 40.	Opheffing geheimhouding	36
Artikel 41.	Notulen besloten vergadering	36
<b><u>HOOFDSTUK 6. BEVOEGDHEDEN EN INSTRUMENTEN</u></b>		<b>36</b>
Artikel 42.	Schriftelijke vragen	36
Artikel 43.	Technische vragen	37
Artikel 44.	Informatieronde: Mondelinge vragen aan college	37
Artikel 45.	Informatieronde: Mededelingen college aan de raad	37
Artikel 46.	Amendementen en subamendementen	38
Artikel 47.	Moties	38
Artikel 48.	Inlichtingen	38
Artikel 49.	Initiatiefvoorstellen	39
Artikel 50.	Collegevoorstellen	40
Artikel 51.	Interpellatie	40
Artikel 52.	Onderzoek	41
<b><u>HOOFDSTUK 7. LIDMAATSCHAP VAN ANDERE ORGANISATIES</u></b>		<b>41</b>
Artikel 53.	Verslag en verantwoording	41
<b><u>HOOFDSTUK 8. TOEHOORDERS EN PERS</u></b>		<b>41</b>
Artikel 54.	Toehoorders en pers	41
Artikel 55.	Geluid- en beeldregistraties	41

Artikel 56.	Uitleg reglement	42
Artikel 57.	Inwerkingtreding en citeertitel	42

## **Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen**

### **Artikel 1. Begripsomschrijvingen**

Onder "aanhangig" wordt verstaan: "aan de orde/in behandeling zijnd".

De omschrijving van de begrippen amendement, initiatiefvoorstel, interpellatie en onderzoek stemt overeen met de tekst van de Gemeentewet.

### **Artikel 2. De voorzitter**

De burgemeester is voorzitter van de raad. Artikel 125, derde lid, van de Grondwet en artikel 9 van de Gemeentewet schrijven dit dwingend voor. In artikel 77, eerste lid, is bepaald dat het langstzittende raadslid het raadsvoorzitterschap waarneemt bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester. Als twee raadsleden even lang zitting hebben, is de oudste in jaren degene die het raadsvoorzitterschap waarneemt. Daarnaast heeft de raad altijd de mogelijkheid zelf te kiezen voor een andere waarnemer. Daartoe dient artikel 2, tweede lid.

De burgemeester heeft het recht op grond van artikel 21 van de Gemeentewet in de vergadering aan de beraadslaging deel te nemen. Als voorzitter zorgt hij onder andere voor de handhaving van de orde in de vergadering.

### **Artikel 3. De griffier**

De raad is verplicht een griffier te benoemen (artikel 100 van de Gemeentewet). De griffier is in eerste instantie verantwoordelijk voor de bijstand aan de raad. Hij is in principe in elke vergadering van de raad aanwezig. De Gemeentewet eist dat de raad de vervanging van de griffier regelt (artikel 107d, eerste lid). In het tweede lid is daarover een bepaling opgenomen. In verband met artikel 22 van de Gemeentewet (verschoningsrecht) is in het derde lid een bepaling opgenomen met betrekking tot het deelnemen van de griffier aan de beraadslaging.

### **Artikel 4. De secretaris**

De secretaris houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van het college en het leiden van de ambtelijke organisatie. In het kader van die twee taken kan het wenselijk zijn dat de secretaris deelneemt aan de beraadslagingen in de raadsvergadering. De secretaris wordt echter benoemd en ontslagen door het college. De raad zal daarom het college moeten verzoeken de secretaris op te dragen in de vergadering aanwezig te zijn om aan de beraadslagingen deel te nemen. Op deze wijze kan de raad een beroep doen op kennis en informatie, die de secretaris bezit.

### **Artikel 5. Het presidium**

Het presidium heeft voornamelijk een algemeen adviserende rol (aanbevelingen aan de raad inzake de organisatie en het functioneren van de raad). Diverse gemeenten hebben dit takenpakket uitgebreid met meer inhoudelijke taken. De VNG is van mening dat het presidium voor wat betreft de inhoudelijke aspecten van het raadswerk een ondergeschikte rol dient te vervullen omdat anders het gevaar bestaat dat er binnen de raad een nieuw bestuursorgaan wordt gecreëerd, hetgeen niet strookt met de Grondwet, die het primaat immers expliciet bij de raad legt (artikel 125, eerste lid, van de Grondwet).

Het presidium als zodanig kan niet ook optreden als werkgeverscommissie. De werkgeverscommissie, ingesteld op basis van artikel 83 van de Gemeentewet, bestaat immers enkel uit raadsleden (en dus niet, zoals het presidium, ook de voorzitter van de raad).

Er kan voor gekozen worden de regie van enkele interne/organisatorische kwesties bij het presidium neer te leggen. Hiertoe biedt artikel 5, eerste lid de mogelijkheid. Hieronder vallen taken als: het initiëren van een aanpassing van het reglement van orde, het instrueren van de griffier en het bespreken van agenda-technische zaken.

Het is van belang dat in het presidium elke partij een stem heeft die even zwaar weegt. Op deze wijze wordt de positie van minderheidsfracties in een dualistisch stelsel versterkt. Tevens kan dit de betrokkenheid van alle fracties bij de raadsvergaderingen vergroten.

De griffier is bij elke vergadering van het presidium aanwezig (artikel 5, tweede lid), omdat de griffier voor de ondersteuning van de raad zorgt. Hij moet weten hoe de agenda eruit komt te zien en welke punten besproken gaan worden. De aanwezigheid van de secretaris kan ook gewenst zijn, omdat de secretaris aandacht moet kunnen vragen voor of een toelichting kan geven op onderwerpen die worden voorbereid door de ambtelijke organisatie. Overeenkomstig het derde lid kan de secretaris worden uitgenodigd. Als dit een 'staande' uitnodiging wordt, dan kan overwogen worden zijn aanwezigheid expliciet het reglement van orde te regelen.

Om de vergadercontinuïteit te bevorderen wijst elke fractievoorzitter een raadslid aan dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt. Hierbij wordt uitgegaan van een vaste plaatsvervanger. In uitzonderingsgevallen blijft ad hoc vervanging mogelijk.

#### **Artikel 6. Het seniorenconvent**

Het seniorenconvent is een orgaan dat over informele kwesties de raad aangaande overleg kan voeren, en dat daartoe – veelal sporadisch - op verzoek van een lid bijeenkomt.

## **Hoofdstuk 2. Toelating van nieuwe raadsleden; Benoeming wethouders; Fracties**

#### **Artikel 7. Onderzoek geloofsbrieven en beëdiging raadsleden**

##### *Vooraf*

Met de geloofsbrief geeft de voorzitter van het centraal stembureau aan de benoemde leden kennis van zijn benoeming (artikel V 1 van de Kieswet). Voor dit benoemingsbesluit is bij ministeriële regeling een model vastgesteld. De benoemde geeft schriftelijk aan of hij de benoeming aanneemt (artikel V 2 van de Kieswet). Tegelijk met de mededeling dat hij zijn benoeming aanneemt worden aan de raad stukken overlegd waaruit blijkt dat de benoemde voldoet aan de eisen om als lid van de raad toegelaten te worden. Dit omvat de volgende stukken: een ondertekende verklaring met de openbare betrekkingen die hij bekleedt, een uittreksel uit de basisregistratie personen met zijn woonplaats, geboorteplaats en -datum, en (indien niet-Nederlander) stukken waaruit blijkt dat hij voldoet aan de vereisten van artikel 10, tweede lid, van de Gemeentewet (artikel V 3 van de Kieswet). Het onderzoek van de geloofsbrieven moet in een openbare vergadering gebeuren. Bij het onderzoek zal ook de gedragscode (artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet) betrokken worden. In deze code zijn onder meer bepalingen opgenomen over al dan niet toegestane nevenfuncties. De commissie welke de geloofsbrieven onderzoekt brengt verslag uit. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk.

##### *Eerste en tweede lid*

De formulering van het eerste lid benadrukt dat de raad een commissie instelt, die het zogenaamde geloofsbrievenonderzoek verricht nadat de voorzitter van het centraal stembureau nieuwe leden heeft benoemd. Het instellen van de commissie geschiedt op voorstel van de voorzitter.

#### *Derde lid*

Het onderzoek van het proces verbaal (onderzoek naar het verloop van de verkiezing of de vaststelling van de uitslag) gebeurt door de oude raad vlak voor de eerste samenkomst van de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen. Het onderzoek van het proces-verbaal strekt zich niet uit tot de geldigheid van de kandidatenlijsten en van de lijstverbindingen. Dit lid ziet op de specifieke taak die de raad heeft na de raadsverkiezingen. Na de gemeenteraadsverkiezingen heeft de commissie voor het geloofsbrievenonderzoek een extra taak. Zij adviseert de raad ook over het verloop van de verkiezingen (of dit op wettige wijze is gebeurd) en het vaststellen van de uitslag (is deze juist vastgesteld). Zij doet dit op basis van het proces-verbaal van het centraal stembureau. De raad dient op basis van dit advies een besluit te nemen over het verloop van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag. Dit besluit is van belang om dat de raad de bevoegdheid heeft om te besluiten tot het hertellen van de stemmen en zelfs de bevoegdheid om te besluiten tot een herstemming, beide eventueel in een deel van de gemeente bij een aantal specifieke stembureaus. Het proces-verbaal vormt de aanleiding tot een besluit tot hertelling of herstemming. Dit dient concrete aanwijzingen te bevatten waarop de raad tot een dergelijk besluit over gaat. Het feit dat een fractie een klein aantal (bijv. 3) stemmen te weinig heeft om een extra zetel te behalen is geen valide motivering om tot hertelling over te gaan. Een proces-verbaal waaruit blijkt dat kiezers bezwaar hebben gemaakt over de onzorgvuldige wijze waarop het stembureau na sluiting de stemmen heeft geteld, kan dit wel zijn.

#### *Vierde en vijfde lid*

Ingevolge artikel V 4 van de Kieswet beslist de raad over de toelating van zijn leden. Daarbij is er een verschil in de procedure bij de samenstelling van een nieuwe raad of bij de vervulling van een tussentijdse vacature. Na een raadsverkiezing kunnen de raadsleden op de eerste vergadering van de raad in nieuwe samenstelling de eed of verklaring en belofte afleggen. De voorzitter zal hen hiervoor oproepen. Bij tussentijdse vacaturevervulling kan de eed of verklaring en belofte aansluitend aan de beslissing van de raad over de toelating van het betrokken raadslid plaatsvinden. De tekst van de eed of verklaring en belofte die een raadslid bij het aanvaarden van het raadslidmaatschap moet afleggen, is in artikel 14 van de Gemeentewet vastgelegd.

### **Artikel 8. Benoeming wethouders**

Dit artikel geeft invulling aan een leemte in de Gemeentewet. Uit de Kieswet vloeit het geloofsbrievenonderzoek van raadsleden voort. Aangezien de wethouder geen gekozen volksvertegenwoordiger is, is hierover niets in de Kieswet geregeld. De Gemeentewet geeft wel aan welke formele eisen gesteld worden aan een wethouder maar niet op welk moment deze getoetst worden. De formele eisen voor het wethouderschap zijn grotendeels vergelijkbaar met de vereisten voor het raadlidmaatschap (Gemeentewet artikelen 36a, 36b, 41b en 41c). Het ligt voor de hand om voor het benoemen van wethouders ook een commissie voor het onderzoek naar de geloofsbrieven in te stellen. Dit artikel is ook van toepassing als er geen wethouder van buiten maar uit de raad wordt benoemd, de incompatibiliteiten en nevenfuncties dienen immers opnieuw beoordeeld te worden. Bij de benoeming van een wethouder zal er een integriteitstoets plaatsvinden. De gedragscode politieke ambtsdragers speelt hierbij een rol. Daarnaast kan een verklaring omtrent het gedrag (VOG) worden gevraagd. De raad kan aangeven dat zij deze procedure wil volgen bij de benoeming van wethouders. De VOG kent een screeningsprofiel voor politieke ambtsdragers. Bij dit profiel staat de integriteit van de aspirant bestuurder centraal. Het is mogelijk om deze VOG via een spoedprocedure uit te laten voeren.

Een raadslid dat benoemd wordt tot wethouder mag raadslid blijven totdat de geloofsbrieven van zijn opvolger zijn goedgekeurd (artikel 36b, tweede lid, van de Gemeentewet). In het geval de coalitie in de raad een meerderheid heeft van één stem kan het verstandig zijn eerst als raadslid ontslag te nemen en een nieuw raadslid te benoemen. Het vooraf ontslag nemen als raadslid is een risico. Het kan immers gebeuren dat deze persoon of niet tot wethouder wordt benoemd of dat de geloofsbrieven niet worden goedgekeurd.

## **Artikel 9. Fracties**

### *Eerste en tweede lid*

De Kieswet en de Gemeentewet kennen het begrip fractie niet. In de Gemeentewet in artikel 33, tweede lid, wordt wel uitgegaan van het bestaan van in de raad vertegenwoordigde groeperingen (recht op fractie-ondersteuning). Bij de aanvang van de eerste zitting van de nieuwe raad na de verkiezingen, worden de leden die op dezelfde lijst hebben gestaan, als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd. De fractie gebruikt in de vergadering van de raad de aanduiding die zij boven de kandidatenlijst had staan. Op deze wijze is de relatie tussen de fractie in de raad en de fractie op de kandidatenlijst voor de burger duidelijk. Het kan echter voorkomen dat een fractie geen aanduiding boven de kandidatenlijst heeft staan. In een dergelijk geval deelt de fractie in de eerste vergadering de aanduiding mee.

### *Vierde lid*

In de loop van een zittingsperiode kan het voorkomen dat leden de raad verlaten. In een dergelijk geval vindt er een verandering in de samenstelling van de fractie plaats. Als dit het geval is, deelt de fractie dit aan de voorzitter mede. Het is ook mogelijk dat een raadslid zijn lidmaatschap niet opzegt maar uit een fractie stapt. Hij kan als zelfstandige fractie verdergaan of zich aansluiten bij een bestaande fractie. Ook andere wijzigingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld een fusie van twee fracties. Een andere (tijdelijke) wisseling in een fractie kan het gevolg zijn van ziekte of zwangerschap van een raadslid. Voor deze gevallen is in de Kieswet een vervangingsregeling opgenomen.

Uitgangspunt van het Nederlandse kiesstelsel is dat volksvertegenwoordigers op persoonlijke titel worden verkozen en benoemd (dit laatste door de voorzitter van het stembureau). Dit uitgangspunt is gebaseerd op artikel 27 van de Gemeentewet, waarin is bepaald dat elk bindend mandaat van een lid van de raad nietig is. De volksvertegenwoordiger handelt naar eigen overtuiging en is bij stemmingen niet gebonden aan een lastgeving. Geen andere persoon of instantie kan hem rechtens bindende instructies opleggen met betrekking tot zijn stemgedrag. Het is de individuele volksvertegenwoordiger die een mandaat van de kiezer heeft gekregen. De volksvertegenwoordiger heeft daardoor ook de mogelijkheid om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan.

Ook de Kieswet gaat niet uit van politieke partijen, een zetel 'hoort' dan ook niet bij een partij maar is verbonden aan de volksvertegenwoordiger die daardoor ook de mogelijkheid heeft om tussentijds van fractie te veranderen of zelfstandig verder te gaan. Ook kan een fractie besluiten om haar naam te veranderen. Dit staat de fractie vrij om te doen. Op grond van deze bepalingen heeft de raad geen zeggenschap over wijzigingen in de samenstelling, fusies en splitsingen van fracties en de naamvoering. De raad kan hier dus geen besluit over nemen. Een mededeling aan de voorzitter van de raad is voldoende. De raad is gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering nadat hiervan mededeling is gedaan rekening te houden met de nieuwe situatie.

Dit betekent ook dat:

- kandidaten die van een kandidatenlijst deel uitmaken en binnen die lijst/partij een onderlinge schriftelijke (en soms notariële) afspraak maken, bijvoorbeeld dat men onder bepaalde voorwaarden zal afzien van aanvaarding van het raadslidmaatschap, zich



dienen te realiseren dat dergelijke afspraken nietig zijn, vanwege strijd met de Gemeentewet en de Kieswet;

- personen die tussentijds van partij veranderen hun raadslidmaatschap niet verliezen;
- als men uit een partij stapt en als eigen partij verder gaat, de verlatende partij geen middelen heeft om het raadslid uit de raad te weren.

Fractieafsplitsing en het ontstaan van een nieuwe fractie kan diverse praktische gevolgen hebben, te denken valt aan: fractievergoedingen en –faciliteiten, fractievoorzitterschap dan wel vertegenwoordiging in het presidium, zo nodig andere zitplaatsen in de raadszaal, bezetting in raadscommissies en eventueel de bezetting in raadscommissies door burgerraadsleden.

Als moet worden voorzien in de vacature van een raadslid dat zich heeft afgesplitst, wordt teruggегреpen op de lijst waarop betrokkene oorspronkelijk was gekozen (artikel P 19 van de Kieswet).

#### *Vijfde lid*

De naam van de fractie dient getoetst te worden aan de afwijzingsgronden uit artikel G 3 van de Kieswet. Dit is een logische voorwaarde. Indien de nieuwe fractie wil meedoen aan de eerstvolgende raadsverkiezingen zal dit ook gebeuren. Bij registratie als politieke groepering wordt getoetst aan hoofdstuk G van de Kieswet, waarin staat aangegeven in welke gevallen deze registratie geweigerd wordt.

### **Artikel 10. Steunfractieleiden**

Steunfractieleiden worden op voordracht van een raadsfractie benoemd. Daarbij dienen zij aan dezelfde eisen te voldoen als het raadslid.

Om de raadsfracties goed te kunnen ondersteunen in het raadswerk, worden steunfractieleiden, voor zover wettelijke bepalingen en het reglement van orde zich daartegen niet verzetten, zoveel als mogelijk gelijkgesteld met raadsleden. Dientengevolge wordt in beginsel dezelfde informatie voor zowel raadsleden als steunfractieleiden ter beschikking gesteld en kunnen steunfractieleiden technische vragen stellen, conform artikel 43 van dit reglement. Dit brengt eveneens de plicht met zich mee om, conform art. 2:5 Algemene Wet Bestuursrecht, geheimhouding te betrachten van de gegevens waarvan het steunfractielid het vertrouwelijke of geheime karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden.

Steunfractieleiden ondersteunen de gemeenteraad in hun werk, maar zijn geen raadsleden, en hebben dientengevolge niet dezelfde bevoegdheden en instrumenten. Paragraaf 6.1 is derhalve niet overeenkomstig van toepassing op steunfractieleiden, met uitzondering van artikel 43, zijnde technische vragen.

Opzegging van het steunfractielidmaatschap geschiedt schriftelijk aan de voorzitter van de raad.

## **Hoofdstuk 3. Vergaderdoel en behandelwijze**

### **Artikel 11. Beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming**

De raad vergadert conform het model van Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming. Beelvormende raadsbijeenkomsten en oordeelsvormende raadsvergaderingen bereiden de besluitvorming van de raad voor of dragen anderszins bij aan de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende rol van de raad.

Tijdens oordeelsvormende raadsvergaderingen zijn de artikelen uit Hoofdstuk 4 van dit reglement, zijnde raadsvergaderingen, overeenkomstig van toepassing, tenzij wettelijke bepalingen zich daartegen verzetten of het reglement van orde anders bepaald. Paragraaf

4.3, zijnde stemmingen in besluitvormende raadsvergaderingen, zijn dientengevolge niet overeenkomstig van toepassing op oordeelsvormende raadsvergaderingen.

De griffie vervult een coördinerende rol bij de agendering van onderwerpen in de raad. De griffie heeft het overzicht van alle onderwerpen waar de raad zich mee bezig houdt en zorgt voor de planning. Het is aan de griffie om de planning in te vullen maar ook om deze te bewaken. De griffie bepaalt de voorlopige agenda's van de beeldvormende raadsbijeenkomsten en oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen. De definitieve vaststelling van de agenda van de raad geschiedt bij de aanvang van de betreffende vergadering.

Beeldvormende raadsbijeenkomsten en oordeelsvormende raadsvergaderingen bereiden de besluitvorming voor en kunnen worden gelijkgesteld met commissievergaderingen overeenkomstig artikel 82 van de Gemeentewet. Deze bijeenkomsten (beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming) worden voor, door en/of met de gemeenteraad georganiseerd. Beeldvormende raadsbijeenkomsten worden samen met enkele vertegenwoordigers vanuit de raad georganiseerd.

Raadsvoorstellen met betrekking tot samenwerkingsverbanden kunnen rechtstreeks in de besluitvormende raadsvergadering worden geagendeerd.

#### **Artikel 11a. Informatiebijeenkomsten**

Naast beeldvormende raadsbijeenkomsten, oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen kan de raad tijdens informatiebijeenkomsten worden geïnformeerd over onderwerpen die politiek, inhoudelijk, en/of financieel van belang zijn voor de gemeente Veldhoven en haar inwoners en die voor de raad van belang zijn om over geïnformeerd te worden met het oog op de volksvertegenwoordigende, kaderstellende of controlerende taak. De organisatie van informatiebijeenkomsten vindt plaats na afstemming met de griffie door de ambtelijke organisatie, mogelijk op initiatief van het college.

Deze informatiebijeenkomsten worden niet zozeer op basis van de vraag vanuit de raad ingevuld, maar meer op basis van het aanbod aan onderwerpen vanuit college, ambtelijke organisatie en/of de griffie.

Tijdens informatiebijeenkomsten is het doel informatie mondeling te verstrekken aan de raad ter verduidelijking van en inzicht in een bepaald onderwerp. Het betreft het zenden van informatie aan de raad, waarbij de raad de ruimte krijgt om verhelderende vragen te stellen. Tijdens informatiebijeenkomsten vindt geen debat of oordeelsvorming plaats. Daartoe dienen oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen.

Informatiebijeenkomsten kunnen een vorm zijn om, in aanvulling op schriftelijke informatie-overdracht, op mondelinge wijze invulling te geven aan de actieve en passieve informatieplicht. Een informatiebijeenkomst betreft geen raadsvergadering. De bepalingen in dit reglement van orde, ingezonderd hoofdstuk 5 van dit reglement, hebben derhalve geen betrekking op informatiebijeenkomsten.

## **Hoofdstuk 4. Raadsvergaderingen**

### **PARAGRAAF 4.1 VOORBEREIDING VAN DE RAADSVERGADERING**

#### **Artikel 12. Vergaderfrequentie**

Ingevolge artikel 17 van de Gemeentewet vergadert de raad zo vaak hij daartoe heeft besloten en voorts indien de raadsvoorzitter het nodig oordeelt of indien ten minste een vijfde van het aantal leden van de raad schriftelijk met opgave van redenen daarom vraagt. Dit artikel geeft de basisafspraken weer. In het presidium wordt jaarlijks een geïntegreerd vergaderschema voor de raad aan de orde gesteld. Hierin worden tevens de bepalende data voor het onderliggende stukken traject en voor de hiermede samenhangende college- en presidiumvergaderingen opgenomen.

In het artikel is geen verplichte eindtijd van de vergaderingen opgenomen. In het presidium is afgestemd een richttijd van uiterlijk 23.00 uur aan te houden. Op voorstel van de voorzitter beslist de raad over het daadwerkelijk beëindigen van de vergadering en over een nieuwe vergaderdatum. Bij schorsing wordt in beginsel de vergadering de volgende dag voortgezet.

### **Artikel 13. Oproep en voorlopige agenda**

In artikel 19, eerste lid, van de Gemeentewet is bepaald dat de burgemeester de leden van de raad schriftelijk oproept tot de vergadering.

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de voorzitter een vastgesteld aantal dagen vóór een vergadering de leden een schriftelijke oproep stuurt, waarin de vergadering wordt aangekondigd. Deze oproep geschiedt via het raadsinformatiesysteem. Uiteraard is het mogelijk, indien de raad dit wenst de stukken en oproep niet per post maar per e-mail te versturen. De oproep vermeldt de dag, tijdstip en plaats van de vergadering. Het eerste lid stelt verplicht dat de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken, met uitzondering van de in artikel 25, eerste en tweede lid, van de Gemeentewet bedoelde stukken, tegelijkertijd met de oproep aan de leden ter beschikking worden gesteld. De in artikel 25, eerste en tweede lid van de Gemeentewet, bedoelde stukken zijn stukken ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd. Hier wordt melding van gemaakt op de stukken.

Het ter beschikking stellen van de agenda en stukken betreft een voorlopige agenda. In de dagelijkse praktijk van de gemeente zal het niet altijd mogelijk zijn om ruim voor de vergadering een agenda op te stellen, die ook zicht heeft op de actualiteiten. In een dergelijke situatie kan de voorzitter na schriftelijke oproep zo nodig een aanvullende agenda en stukken rondsturen.

### **Artikel 14. Vaststellen agenda**

Het eerste lid heeft tot doel om de raad een actieve rol te geven in de opstelling van de raadsagenda. Enerzijds kunnen individuele raadsleden via de voorzitter van de raad onderwerpen voor de agenda voordragen. Anderzijds kunnen zij ook bij aanvang van de raadsvergadering een voorstel doen om onderwerpen aan de agenda toe te voegen of van de agenda af te voeren. Daarmee kan het individuele raadslid in ieder geval op twee momenten invloed uitoefenen op de vaststelling van de agenda.

Indien er een voorstel wordt gedaan om de agenda aan te passen, bijvoorbeeld het doorschuiven van een agendapunt naar de volgende raadsvergadering, en de stemmen staken, is artikel 32 vierde lid van de Gemeentewet niet van toepassing.

### **Artikel 15. Hamerstuk of bespreekstuk**

Onderwerpen worden in beginsel behandeld in ten minste een oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergadering. Na de oordeelsvormende behandeling van een onderwerp in een oordeelsvormende raadsvergadering, wordt bepaald of/op welke wijze het onderwerp wordt geagendeerd voor de besluitvormende raadsvergadering.

Voorstellen die na oordeelsvormende behandeling als hamerstuk wordt geagendeerd voor de besluitvormende raadsvergadering, kan op voorstel van een raadslid, conform artikel 14 van dit reglement van orde, de wijze van behandeling van een agendapunt tijdens het vaststellen van de agenda worden gewijzigd.

### **Artikel 16. Stukken ter beschikking stellen**

Geïnteresseerden moeten de mogelijkheid hebben om stukken in te zien. Daarom worden alle stukken gelijktijdig met het verzenden van de schriftelijke oproep ter inzage aangeboden.

De stukken worden op elektronische wijze aangeboden. Dit gaat via een digitaal raadsinformatiesysteem of door plaatsing op de gemeentesite. Daarnaast is het mogelijk om op verzoek de stukken op fysieke wijze ter inzage te krijgen in het gemeentehuis.

Een stuk is een 'document' in de zin van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Een document houdt in: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat. Onder documenten vallen niet alleen de door de overheidsorganen gecreëerde stukken of ander materiaal. Ook alle van buiten komende stukken en ander voor overheidsorganen bestemd materiaal zoals agenda's, verslag, (concept)adviezen en magneetbanden verkrijgen de status van document in de zin van de Wob.

Onder de stukken als bedoeld in het derde lid van dit artikel worden verstaan: geheime stukken en de zogenaamde 'achterliggende' stukken waarvan in raadsvoorstellen melding wordt gemaakt (ambtelijke adviezen, toelichtende nota's, etc.).

Indien het gaat om geheime stukken, waarop voorlopige geheimhouding is opgelegd door het bestuursorgaan dat het document aanbiedt aan de raad, dient dit duidelijk op het stuk te zijn aangegeven. Ook kan worden overwogen hiervan geen kopieën te laten maken, omdat het gevaar bestaat dat vaak gekopieerde stukken toch in de openbaarheid komen.

De griffier vervult de secretariaatsfunctie ten dienste van de raad. Daarom worden stukken die betrekking hebben op de agenda en de voorstellen van de raadsvergadering en die geheim moeten blijven bij hem ter inzage gelegd. Op verzoek van de leden van de raad kan de griffier inzage aan hen verlenen.

### **Artikel 17. Openbare kennisgeving**

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan het voorschrift van artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor wat betreft de wijze van publicatie is aangesloten bij artikel 3:12 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Hier wordt expliciet vastgelegd in welke dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen de aankondiging van de vergadering van de raad wordt geplaatst. In beginsel worden raadsvergaderingen via het Veldhovens Weekblad ter openbare kennis gebracht. Indien de kennisgeving uitsluitend elektronisch plaatsvindt, dan dient er een grondslag te zijn, zie artikel 3:12 juncto 2:14 van de Awb.

## PARAGRAAF 4.2 TER RAADSVERGADERING

### **Artikel 18. Presentielijst**

De verplichting tot het hebben van een presentielijst vloeit voort uit artikel 20 van de Gemeentewet. In dit artikel wordt de procedure vastgelegd. De handtekeningen op de presentielijst zijn bedoeld om formeel vast te stellen dat het vergaderquorum bereikt is. De lijst kan niet dienen om het stemquorum vast te stellen; daarvoor geldt artikel 29 van de Gemeentewet.

De griffier geeft de ambtelijke ondersteuning die de raad nodig heeft. Daarom zorgt hij voor het bijhouden van de presentielijst en stelt hij samen met de voorzitter deze vast en ondertekent deze. Deze ondertekening dient te waarborgen dat de lijst volledig is en het quorum aanwezig was. Blijkens het reglement van orde, is het tekenen van de presentielijst vereist bij besluitvormende raadsvergaderingen.

### **Artikel 19. Zitplaatsen**

Het tweede lid maakt het mogelijk om zitplaatsen te wijzigen indien daartoe aanleiding bestaat. Dit kan het geval zijn bij een wijziging in de raad met betrekking tot de coalitie of fracties.

### **Artikel 20. Opening vergadering; quorum**

Artikel 20 van de Gemeentewet stelt dat de vergadering van de raad niet wordt geopend voordat meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden blijkens de presentielijst tegenwoordig is.

### **Artikel 21. Spreekrecht burgers**

Om te waarborgen dat burgers betrokken kunnen worden bij de besluitvorming van onderwerpen die in de raad aan de orde komen, is het spreekrecht als standaard agendapunt toegevoegd aan de oordeelsvormende en besluitvormende raadsvergaderingen. Als een agendapunt in de oordeelsvormende raadsvergadering is behandeld, kan er tijdens een besluitvormende raadsvergadering niet nogmaals van het spreekrecht gebruik gemaakt worden, tenzij het raadsvoorstel (sterk) is gewijzigd. In dit geval is materieel sprake van een nieuw voorstel. In bijzondere gevallen staat het spreekrecht wel voor de tweede maal open, namelijk indien er nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden in het geding zijn, die van zodanige aard zijn dat zij tot een andere beslissing van de raad ten aanzien van het onderwerp in kwestie aanleiding kunnen geven. Deze constructie sluit aan bij algemene bestuursrechtelijke beginselen. De aanvrager voor het spreekrecht zal deze feiten of omstandigheden kenbaar moeten maken bij de aanmelding voor het spreekrecht. De voorzitter, die belast is met het doen naleven van dit reglement, beslist in concrete situaties of de uitoefening van het spreekrecht wel of niet aan de orde is. De beslissing wordt zo spoedig mogelijk aan de aanvrager van het spreekrecht medegedeeld. Voor onderwerpen die rechtstreeks in de besluitvormende raadsvergadering geagendeerd worden, geldt het spreekrecht onverkort.

In het derde lid zijn enkele andere onderwerpen opgenomen, waar het spreekrecht niet voor geldt. Als een besluit van de raad of het college vatbaar is voor bezwaar en de burger belanghebbende is, kan de burger een bezwaarschrift indienen. Ook kan een burger beroep instellen bij de rechtbank. Dit zijn formele procedures die zien op de rechtsbescherming van de burger. Verder zijn de benoemingen, keuzen, voordrachten en aanbevelingen van personen uitgesloten van het spreekrecht van burgers. Omdat inspraak over de benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen - de belangen van - kandidaten al dan niet in de uitoefening van hun ambt of functie kan schaden, kunnen burgers hierover geen uitlatingen doen. Vervolgens kunnen burgers zich ook niet uitlaten over onderwerpen, waar zij op grond van artikel 9:2 Algemene wet bestuursrecht een klacht over kunnen indienen. Deze procedure gaat voor het spreekrecht van burgers. De burgers die wensen in te spreken moeten zich in beginsel minimaal 48 uur voor de vergadering melden bij de griffier.

### **Artikel 22. Spreekregels en volgorde sprekers**

Het spreken vanaf de spreekplaatsen (bij de "interruptiemicrofoons" en/of "spreekgestoelte") komt de levendigheid van de raadsvergadering ten goede.

Ten aanzien van de volgorde is het gebruikelijk een volgorde van spreken naar grootte van de fracties af te spreken. Echter ook alternatieven zijn mogelijk, zoals overeenkomstig de aanbeveling van de werkgroep Raadscommunicatie/Levendigheid raadsvergaderingen om te komen tot een afwisselende en meer willekeurige spreekvolgorde. Hiertoe vindt afstemmend overleg plaats in het presidium.

Een voorstel van orde heeft betrekking op het verloop van de vergadering. Hierover neemt de raad meteen een besluit (conform artikel 27 van dit reglement).

### **Artikel 23. Aantal spreektermijnen**

Indien de raad van mening is dat na de tweede termijn verdere beraadslaging nodig is, kan hij daartoe uitdrukkelijk besluiten. Het tweede lid benadrukt dat de voorzitter elke spreektermijn afsluit. Dit behoeft overigens niets te veranderen aan de praktijk dat een portefeuillehouder antwoordt na de inbreng van de raadsleden in de eerste en tweede termijn.

Het stellen van vragen dient ook als een spreektermijn beschouwd te worden. Een verzoek van een raadslid na afloop van de tweede termijn om nog een korte reactie te geven, dient de voorzitter niet te honoreren.

De beraadslaging over een motie vindt niet plaats in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het betreffende, aan de orde zijnde onderwerp.

### **Artikel 24. Handhaving orde**

De bevoegdheid die in het tweede lid aan de voorzitter wordt gegeven om een spreker over een aanhangig onderwerp het woord te ontzeggen, gaat minder ver dan de mogelijkheid die artikel 26, derde lid van de Gemeentewet biedt om aan dat lid, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, de toegang tot de vergadering te ontzeggen. De laatstgenoemde bevoegdheid van de voorzitter blijft echter onverlet.

Dit artikel over de handhaving orde is slechts een aanvulling op de Gemeentewet.

Onder interruptie is overigens niet te verstaan het geven van tekenen van goed- of afkeuring. Deze uitingen worden beschouwd als verstoringen van de orde. Voor de handhaving van de orde op de publieke tribune wordt verwezen naar artikel 54 van dit reglement.

### **Artikel 25. Beraadslaging**

Over een voorstel dat in onderdelen of artikelen is verdeeld, wordt in principe in zijn geheel beraadslaagd (beperken vergaderduur). In het eerste lid is een uitzonderingsmogelijkheid opgenomen.

De raad kan besluiten de beraadslaging over een onderwerp of voorstel te schorsen voor nader beraad binnen de fracties of het college. Naast een raadslid kan ook een aan de beraadslaging deelnemende wethouder om schorsing vragen. Uiteraard kan ook de voorzitter een schorsingsvoorstel inbrengen. Daartoe biedt artikel 27 van dit reglement de mogelijkheid.

### **Artikel 26. Deelname aan de beraadslaging door anderen**

Deze bepaling is noodzakelijk in verband met het in artikel 22 van de Gemeentewet geregelde verschoningsrecht. Het is uiteraard ook mogelijk dat de raad bepaalt dat een bepaalde functionaris in bepaalde gevallen altijd aan de beraadslaging mag deelnemen.

De raad kan op grond van artikel 3 van dit reglement bepalen dat de griffier, deelneemt aan de beraadslagingen. De burgemeester en de wethouder(s) hebben het recht (het woord te voeren en) deel te nemen aan de beraadslagingen op grond van artikel 21, eerste en tweede, lid van de Gemeentewet.

### **Artikel 27. Voorstellen van orde**

De voorzitter legt aan de raad ter beslissing voor of er inderdaad sprake is van een voorstel van orde. Over een voorstel van orde wordt direct, zonder beraadslaging, besloten door de raad. Bij staken van stemmen is het voorstel niet aangenomen, (artikel 32, vierde lid, van de Gemeentewet is hierop niet van toepassing). Een voorstel van orde betreft bijvoorbeeld het schorsen van de vergadering voor een pauze. Indien het gaat om een niet geagendeerd voorstel, dient de procedure van een initiatiefvoorstel gevolgd te worden (artikel 49).

## PARAGRAAF 4.3 STEMMINGEN IN BESLUITVORMENDE RAADSVERGADERINGEN

### **Artikel 28. Primus bij hoofdelijke stemming**

Praktisch gezien verdient het aanbeveling de volgorde van stemmen te bepalen na de opening van de besluitvormende raadsvergadering. Deze volgorde geldt dan voor de hele vergadering, ook na een eventuele schorsing.

### **Artikel 29. Stemverklaring**

Stemverklaringen zullen kort moeten zijn en mogen niet het karakter krijgen van een derde termijn, als laatste reactie op de vorige spreker. De stemverklaringen worden gegeven vóór de hoofdelijke oproep van de leden dat de stemming begint.

### **Artikel 30. Beslissing**

Indien geen stemming wordt gevraagd, is het voorstel aangenomen op grond van artikel 32, derde lid, van de Gemeentewet.

### **Artikel 31. Algemene bepalingen over stemming**

Indien een lid te kennen geeft een hoofdelijke stemming te wensen, moet de stemming plaatsvinden. De raad heeft niet de bevoegdheid om van deze bepaling van artikel 32 van de Gemeentewet af te wijken. Vraagt niemand stemming, dan wordt het voorstel geacht te zijn aangenomen.

Wellicht ten overvloede wordt hierbij nog verwezen naar artikel 209, tweede lid, van de Gemeentewet, zijnde gevallen van dringende spoed, welke een hoofdelijke stemming verplicht.

De regeling in het eerste deel van het tweede lid kan toepassing krijgen, indien de uitkomst van de stemming tevoren duidelijk is en slechts enkele leden zouden tegenstemmen. Een raadslid kan zich alleen onthouden van stemming op grond van artikel 28 van de Gemeentewet. In alle andere gevallen is een raadslid verplicht stelling in te nemen en te stemmen. Stemmingen zijn in principe ook openbaar. Een volksvertegenwoordiger dient duidelijk te zijn in zijn of haar rol, en door de openbaarheid is het voor de achterban (kiezers) duidelijk hoe ze vertegenwoordigd worden.

In de Winsumuitspraak (Raad van State, 7 augustus 2002, uitspraak 200200897/1) is het hoger beroep op artikel 28 van de Gemeentewet afgewezen, maar heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) wel geconcludeerd dat het genomen besluit in strijd is met artikel 2:4 van de Awb omdat de schijn van belangenverstremgeling onvoldoende was vermeden. Naar aanleiding van deze uitspraak zijn er vragen gerezen over de mogelijke gevolgen voor stemprocedures en de verantwoordelijkheden in gemeenteraden.

In deze uitspraak geeft de Afdeling het rechtsbeginsel neergelegd in artikel 2:4 van de Awb voorrang boven hetgeen in artikel 28 van de Gemeentewet is bepaald. Over de mogelijke gevolgen van de uitspraak adviseerde de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

"de beslissing over stemonthouding dient voorbehouden te blijven aan het individuele raadslid; bij stemming heeft de raad geen optie dan te waarschuwen dat het te nemen besluit wel eens aanvechtbaar zou kunnen zijn in een bezwaarschriftprocedure of bij de bestuursrechter of in het kader van een spontane vernietiging door de Kroon (artikel 268 van de Gemeentewet); de raad kan in dergelijke gevallen een belangrijke rol spelen door in algemene zin te bespreken, individuele raadsleden door hun handelen de schijn van belangenverstrengeling kunnen wekken en hoe dat voorkomen kan worden (en dit bijv. opnemen in de gedragscode); uiteraard is de gedragscode in juridische zin niet bindend, dit is tevens niet wenselijk."

Er is inmiddels vervolgjurisprudentie beschikbaar:

- In ABRvS 30 juni 2010, LJN BM9710, AB 2010/310 oordeelde de Afdeling dat in het midden kon blijven of twee raadsleden een persoonlijk belang hadden bij de vaststelling van een bestemmingsplan, omdat het bestemmingsplan met de grootst mogelijke meerderheid door de raad was vastgesteld. Zelfs indien zou worden vastgesteld dat de twee raadsleden een persoonlijk belang hadden bij de planvaststelling, hebben zij geen beslissende stem in de uitkomst gehad;
- In ABRvS 22 juni 2011, LJN BQ8863, AB 2011/261 overwoog de Afdeling dat een raadslid dat woonde en werkte op een bedrijventerrein een persoonlijk belang had bij de vaststelling van een bestemmingsplan voor dat bedrijventerrein. De Afdeling oordeelde dat in strijd was gehandeld met artikel 2:4 van de Awb omdat naar derden de schijn is gewekt dat het persoonlijke belang van invloed is geweest op de besluitvorming. Daarbij speelde een rol dat het raadslid tijdens de vergadering van de raad veelvuldig het woord heeft gevoerd en namens zijn fractie een aantal amendementen heeft ingediend en voorgelezen die in feite tot gevolg hebben dat een gunstiger woon- en leefklimaat ontstaat ter hoogte van gronden van het betreffende raadslid. De Afdeling achtte niet van belang of het raadslid daadwerkelijk het oogmerk had te bewerkstelligen een plan ten gunste van zijn leefklimaat vast te stellen. Ook indien van de goede trouw van het raadslid kan worden uitgegaan, kan de schijn van belangenverstrengeling zijn gewekt. Ook het gegeven dat het raadslid niet bij alle amendementen een doorslaggevende stem heeft gehad leidt niet een ander oordeel omdat gelet op het feit dat het raadslid veelvuldig het woord heeft gevoerd niet kan worden gesteld dat niet de schijn is gewekt dat hij invloed heeft gehad op de besluitvorming;
- -In ABRvS 6 februari 2013, LJN BZ0796 preciseert de ABRvS haar hiervoor vermelde uitspraak van 22 juni 2011. In de zaak die tot de uitspraak van 6 februari 2013 heeft geleid ging het om een besluit van een gemeenteraad om een bestemmingsplan niet vast te stellen. Dat besluit was genomen met de kleinst mogelijke meerderheid, waarbij een raadslid die mogelijk belanghebbende in de zin van artikel 1:2 van de Awb was, tegen de vaststelling van het plan had gestemd. De ABRvS overwoog dat in aanmerking genomen dat het hier gaat om besluitvorming door de gemeenteraad die een belangenafweging vergt waarbij politieke inzichten een belangrijke rol spelen, ligt het in de rede voor de invulling van het begrip 'persoonlijk belang' in artikel 2:4, tweede lid, van de Awb aansluiting te zoeken bij artikel 28, eerste lid, onder a, van de Gemeentewet. Deze bepaling dient strikt te worden uitgelegd, nu daarbij het fundamentele recht van een raadslid om deel te nemen aan een stemming wordt ingeperkt. Uit artikel 2:4 van de Awb volgt dus — en de Afdeling preciseert hiermee haar (hiervoor vermelde) uitspraak van 22 juni 2011 — in het algemeen niet dat een persoon die deel uitmaakt van een democratisch gekozen bestuursorgaan zoals de gemeenteraad en die bij een besluit belanghebbende is als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid, van de Awb, zich zou moeten onthouden van deelname aan de besluitvorming. Dit zou afbreuk doen aan de taak en de fundamentele rechten van een gekozen volksvertegenwoordiger en daarmee aan het democratisch proces.



De ABRvS heeft in haar uitspraak van 6 februari 2013 in aanvulling op het voorgaande overwogen dat er zich evenwel bijkomende omstandigheden kunnen voordoen die maken dat de behartiging van het persoonlijk belang van een raadslid zodanig aan de orde is bij het onderwerp van de besluitvorming dat hij daaraan niet behoort deel te nemen. Weliswaar kan de gemeenteraad niet verhinderen dat een lid deelneemt aan de besluitvorming en aan stemmingen, maar deelname van een lid kan er bij aanwezigheid van zo'n persoonlijk belang wel toe leiden dat de bestuursrechter tot het oordeel moet komen dat het desbetreffende besluit is genomen in strijd met artikel 2:4 van de Awb. De conclusie dat het betrokken bestuursorgaan in strijd met deze bepaling een besluit heeft genomen, kan echter pas worden getrokken wanneer aannemelijk is dat het betrokken raadslid de besluitvorming daadwerkelijk heeft beïnvloed.

Bij staking van stemmen is het bepaalde in artikel 32 van de Gemeentewet van toepassing. Indien de vergadering voltallig is, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen. Is de vergadering niet voltallig, dan wordt het nemen van het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. Als ook dan de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

In het vierde lid wordt ingegaan op de procedure van hoofdelijke stemming. De volgorde van stemmen, te starten bij het genoemde lid volgens het volgnummer van de presentielijst en vervolgens op volgorde van de presentielijst, geldt voor de gehele vergadering.

### **Artikel 32. Volgorde stemming over amendementen en moties**

Voor alle duidelijkheid wordt hier een verschil in procedure aangegeven tussen een motie en een amendement. Een amendement komt in stemming voorafgaande aan de stemming over het onderliggende voorstel. Een motie strekt niet tot wijziging van een voorgesteld besluit; over een motie wordt een apart besluit genomen, nadat de besluitvorming over het aanhangige voorstel is afgerond. Bij een motie over een afzonderlijk onderwerp geldt dit uiteraard niet en is het vierde lid niet van toepassing.

Soms kan een motie dermate zwaar wegen voor een fractie dat de steun voor het gehele voorstel hiervan afhangt. Dan is het nuttig als de raad – in de praktijk op voorstel van de betreffende fractie – kan besluiten om van de voorgeschreven stemvolgorde af te wijken. Die mogelijkheid is gecreëerd met het vierde lid.

### **Artikel 33. Stemming over personen**

Artikel 31, eerste lid, van de Gemeentewet geeft aan dat de stemming over personen geheim dient te zijn. Het is mogelijk om met elektronische stemsystemen te werken maar het reglement van orde gaat vooralsnog uit van een stemming door middel van behoorlijk ingevulde stembriefjes. Een blanco stembriefje wordt niet aangemerkt als een behoorlijk ingevuld stembriefje (Kamerstukken II 1985/86, 19 403, nr. 3, blz. 86). In geval van een schriftelijke stemming wordt dan ook geen rekening gehouden met blanco stembriefjes. Een blanco of verkeerd ingevuld stembriefje telt wel mee bij de bepaling van het quorum. De raad oordeelt of een stembriefje behoorlijk is ingevuld. Wat onder een (niet) behoorlijk ingevuld stembriefje moet worden verstaan, is in de wet niet geregeld.

Indien raadsleden genomineerd worden voor de functie van wethouder is er sprake van een vrije stemming. Er is geen sprake van een voordracht, maar van een aanbeveling. Een voordracht is voor de raad bindend, de raad heeft slechts de keuze tussen degenen die op de voordracht zijn vermeld. Een aanbeveling is een voorstel waarvan de raad mag afwijken. De beoogd wethouder mag dus meestemmen over zijn eigen benoeming. Een voorstel tot benoeming gaat hem persoonlijk aan "wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt" (artikel 28, eerste lid, onder a, en

derde lid, van de Gemeentewet). Dat is echter in casu niet aan de orde, omdat er ook op een ander persoon kan worden gestemd. De aard van de stemming is derhalve van belang.

Dit heeft tot gevolg dat raadsleden de mogelijkheid hebben op het stembriefje de naam van de kandidaat die hun voorkeur heeft in te vullen (die van de voorgestelde perso(o)n(en), of die van een ander). Er is in dit geval geen sprake van een voordracht of een anderszins beperkte keuze en aan de stemming mag derhalve ook worden deelgenomen door raadsleden die ter benoeming zijn voorgesteld: zij kunnen immers op het stembriefje een andere naam dan hun eigen naam invullen.

De wetgever heeft nooit de bedoeling gehad de politieke verhoudingen in de raad te beïnvloeden door middel van een verbod op het meestemmen van de kandidaat-wethouder. Los van de formeel-juridische context pleiten de volgende argumenten nog voor bovenstaande zienswijze:

- een democratisch gekozen vertegenwoordiger mag niet te snel het recht op stemming worden ontnomen. Stel: partij X beveelt meneer Janse en meneer Pieterse aan als wethouders. Als deze personen in de raad zitting hebben en niet mee mogen stemmen houdt dit in, dat de partij ineens twee stemmen in de raad minder heeft. Dat is onaanvaardbaar in het licht van de politieke verhoudingen;
- een aanbeveling is geen voordracht. Het spraakgebruik heeft het vaak over voordracht, maar een persoon nomineren als wethouder staat niet gelijk aan een voordracht;

Tenslotte is het denkbaar dat een kandidaat-wethouder die voor benoeming wordt aanbevolen, uit moreel-politieke overwegingen en om iedere schijn van belangenverstrengeling te vermijden op eigen initiatief afziet van het meestemmen over de benoeming. Alhoewel het uitgangspunt is dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van het stemrecht van gekozen volksvertegenwoordigers, laat de wet de betrokkenen de ruimte daarin een eigen afweging te maken.

Wanneer er veel benoemingen te doen zijn (bijvoorbeeld bij aanvang van een nieuwe zittingsperiode), kan een gecombineerd stembriefje worden ontworpen.

#### **Artikel 34. Herstemming over personen**

Dit artikel behoeft geen toelichting.

#### **Artikel 35. Beslissing door het lot**

Dit artikel behoeft geen toelichting.

### PARAGRAAF 4.4 VERSLAGLEGGING, INGEKOMEN STUKKEN

#### **Artikel 36. Notulen en besluitenlijst**

Dit artikel regelt de verslagleggende taak van de griffier en de wijze waarop het verslag wordt vastgesteld. Het maken van een verslag is niet verplicht. In de Gemeentewet wordt alleen gesproken over de verplichting een besluitenlijst openbaar te maken (artikel 23, vijfde lid, van de Gemeentewet).

Het conceptverslag wordt met de oproep aan de leden en overige personen die het woord gevoerd hebben ter beschikking gesteld. In voorkomende gevallen hebben deze personen het recht een voorstel tot verandering van de notulen aan de raad te doen. Een voorstel tot verandering kan worden ingediend zolang de notulen niet zijn vastgesteld.

De griffier verleent de ambtelijke ondersteuning van de raad. Daarom is de griffier aangewezen om het verslag op te stellen en deze, tezamen met de voorzitter, te ondertekenen.

De besluitenlijst dient op zo kort mogelijke termijn te worden gepubliceerd. Dit kan voordat het verslag is vastgesteld aangezien de besluitenlijst 'slechts' een overzicht geeft van (alle) door de raad genomen beslissingen (dus niet alleen besluiten in de zin van de Awb maar ook bijvoorbeeld een afspraak om een werkbezoek af te leggen). Het ligt voor de hand dat het verslag en de besluitenlijst ook op de gemeentelijke website toegankelijk worden gemaakt. Dit wordt weergegeven in het zesde lid.

Andere vormen van verslaglegging zijn ook mogelijk, zoals geluids- en beeldopnamen.

### **Artikel 37. Ingekomen stukken**

Ingekomen stukken zijn alle aan de gemeenteraad gerichte documenten, waaronder schriftelijke mededelingen en stukken van burgers, instanties, het college of de burgemeester.

Over aan de raad gerichte inkomende stukken wordt door de griffier een voorstel van afdoening gedaan. Dit voorstel is van procedurele aard, namelijk 'voor kennisgeving aannemen', 'ter afdoening in handen stellen van het college', en 'ter advies in handen stellen van het college'. Deze stukken worden aan raads- en steunfractieleden ter beschikking gesteld via het raadsinformatiesysteem. Raadsleden kunnen aan de griffier binnen drie weken een andere wijze van afdoening voorstellen. Indien besloten wordt tot een andere wijze van afdoening, wordt hiervan mededeling gedaan aan de raad. De raad stelt op voorstel van de griffier de wijze van afdoening van de ingekomen stukken na drie weken stilzwijgend vast.

Nadat de wijze van afdoening vaststaat wordt de lijst van ingekomen stukken ten openbare gebracht via de gemeentelijke website. Als de afzender van een ingekomen stuk een natuurlijke persoon is wordt het ingekomen stuk niet/geanonimiseerd digitaal beschikbaar gesteld.

Inhoudelijke discussie over ingekomen stukken kan op voorstel van een raadslid plaatsvinden in een oordeelsvormende of besluitvormende raadsvergadering en dient daartoe op de gebruikelijke wijze ten aanzien van raadsvergaderingen en agendering te worden voorbereid.

## **Hoofdstuk 5. Besloten raadsvergaderingen**

### **Artikel 38. Toepassing reglement op besloten vergaderingen**

Een besloten vergadering van de raad is een officiële raadsvergadering, waarbij de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing zijn op een raadsvergadering achter gesloten deuren. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de bepalingen omtrent het tijdig verzenden van stukken, het recht van amendement, het recht van motie, het maken van het verslag.

De bepalingen van het reglement zijn echter niet van toepassing, voor zover het toepassen van die bepalingen strijdig is met het besloten karakter van de vergadering. Zo zullen er bijvoorbeeld geen beeld- en geluidsregistraties voor openbaar gebruik gemaakt kunnen worden. Ten aanzien van de stukken die betrekking hebben op een besloten vergadering en het behandelde zal de raad moeten besluiten of geheimhouding als bedoeld in de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet wordt opgelegd dan wel opgeheven.

### **Artikel 39. Procedure besloten vergadering**

In artikel 23 van de Gemeentewet zijn procedurevoorschriften opgenomen voor 'het sluiten van de deuren', de wijze waarop een vergadering een besloten vergadering wordt.

### **Artikel 40. Opheffing geheimhouding**

In de in dit artikel aangehaalde artikelen uit de Gemeentewet wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per se aan hem behoeven te zijn overgelegd. Het kan dus (zie bijvoorbeeld artikel 86, tweede lid, van de Gemeentewet) gaan om de situatie dat de burgemeester geheimhouding heeft opgelegd ten aanzien van stukken die hij aan de raadscommissie heeft overgelegd. De raadscommissie kan dan aan de raad verzoeken de geheimhouding op te heffen (indien de burgemeester daar niet toe bereid is). In het onderhavige artikel is nu ter zake een overlegverplichting opgenomen waardoor recht wordt gedaan aan het principe van hoor en wederhoor.

Op grond van artikel 25, derde en vierde lid, van de Gemeentewet, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.

Als de raad niet van plan is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen, kan het orgaan dat geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering met de raad overleg voeren. Deze besloten vergadering kan dan gaan om de vraag waarom de raad de geheimhouding wil opheffen door deze niet te bekrachtigen.

### **Artikel 41. Notulen besloten vergadering**

In dit artikel wordt uitwerking gegeven aan artikel 23, derde lid, van de Gemeentewet. In overeenstemming met de bepaling over het verslag van de raadsvergadering is de griffier ook verantwoordelijk voor het verslag van een besloten vergadering. Dit verslag ligt ter inzage bij de griffier.

## **Hoofdstuk 6. Bevoegdheden en instrumenten**

### **Artikel 42. Schriftelijke vragen**

Het vragenrecht (artikel 155, eerste lid, Gemeentewet) geeft aan de leden van de raad het recht informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking. Op grond van deze bepaling kan een raadslid schriftelijke vragen stellen aan het college of de burgemeester, al naar gelang wie verantwoordelijk is.

Het verantwoordelijke orgaan dient de vragensteller gemotiveerd in kennis te stellen, indien de beantwoording niet binnen de gestelde termijn van 30 dagen kan plaatsvinden. Niet de raadsvoorzitter, maar het verantwoordelijk college of de burgemeester geeft daarom het antwoord. De raad kan oordelen dat het bijvoorbeeld wenselijk is dat een collegelid of de burgemeester direct kan antwoorden op een vraag. Om die reden is in het zesde lid ingevoegd dat de raad anders kan beslissen. Hierbij gaat het niet om een inhoudelijke discussie.

In de hier aangegeven procedure wordt de vragensteller in de gelegenheid gesteld nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Indien de vragensteller van mening is dat de beantwoording van de vragen tot een besluit

van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen.

Hoewel het vragenrecht individueel van aard is, worden de gevraagde antwoorden aan de gemeenteraad als geheel gegeven.

#### **Artikel 43. Technische vragen**

In tegenstelling tot de schriftelijke vragen, conform artikel 42, kunnen technische vragen gesteld worden door zowel raads- als steunfractieleden. Doordat de vragen technisch van aard zijn, en daarmee geen politieke afweging behoeven, vindt beantwoording veelal vanuit de ambtelijke organisatie, via de griffie, plaats.

Technische vragen over een geagendeerd onderwerp dienen ter verduidelijking van een raadsvoorstel en ten behoeve van de oordeelsvormende behandeling en worden dientengevolge in beginsel voorafgaand aan de oordeelsvormende raadsvergadering schriftelijk gesteld.

Om een gelijke informatievoorziening te bewerkstelligen, wordt de beantwoording van technische vragen aan de gehele raad ter beschikking gesteld, tenzij door de vragensteller anders is aangegeven.

#### **Artikel 44. Informatieronde: Mondelinge vragen aan college**

Deze bepaling vormt een invulling van artikel 155, eerste lid, van de Gemeentewet met betrekking tot het vragenrecht.

Bewust is er gekozen voor een algemene regeling van de informatieronde. De informatieronde kan bijdragen aan een vergroting van de betrokkenheid van de burgers bij het bestuur en komt de herkenbaarheid van de controlerende taak van de raad ten goede. De drempel om vragen te stellen wordt verlaagd en de media-aandacht voor de lokale politiek kan worden vergroot. Met de informatieronde krijgt de raad de mogelijkheid over vooraf gebrachte actuele onderwerpen (leden van) het college aan de tand te voelen.

In het tweede lid is een aanmeldingstermijn voor vragen opgenomen vanwege het feit dat wethouders moeten worden uitgenodigd om antwoord te kunnen geven op de vragen van raadsleden.

Het karakter van de informatieronde verschilt van het recht van interpellatie. Het recht van interpellatie heeft als instrument een zwaarder politiek karakter.

Leden van de raad kunnen aan het college inlichtingen vragen over het door hem gevoerde bestuur, voor zover dat niet bij geagendeerde onderwerpen aan de orde komt.

Tijdens de informatieronde worden vragen gesteld en antwoorden gegeven. Er vindt geen debat plaats. Daartoe bieden het zevende en achtste lid van dit artikel ook niet de mogelijkheid.

#### **Artikel 45. Informatieronde: Mededelingen college aan de raad**

De Gemeentewet kent thans een algemene actieve inlichtingenplicht. Artikel 169, tweede lid, verplicht het college uit eigen beweging de raad alle inlichtingen te verstrekken die de raad nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Een van de wijzen waarop het college kan voorzien in deze actieve informatieplicht, is tijdens de informatieronde bondige mededelingen te doen aan de raad. Daarbij wordt belangrijk geacht dat de voorzitter uitsluitend de mogelijkheid hiervoor toelaat indien het betreffende onderwerp urgent en politiek relevant is, alsmede indien het op schriftelijke wijze mededelen niet volstaat of niet mogelijk wordt geacht.

#### **Artikel 46. Amendementen en subamendementen**

Het recht van amendement is neergelegd in artikel 147b van de Gemeentewet. Dit artikel verplicht de raad nadere regels te stellen. Deze nadere regels staan in dit artikel. Op basis van artikel 147b van de Gemeentewet is de raad verplicht een amendement te behandelen.

Leden van de raad kunnen aan de raad wijzigingen op het voorstel van het college of op initiatiefvoorstellen indienen, de zogenaamde amendementen. Wanneer een amendement is ingediend, kan dit voor een ander raadslid aanleiding zijn, op dit amendement nog weer een wijziging voor te stellen, het subamendement. Een (sub)amendement kan ingediend worden op een voorgesteld besluit, dat aanhangig is. De beraadslaging over het (sub)amendement vindt plaats in ten hoogste twee termijnen. Indien (in uitzonderlijke situaties) een ingediend amendement verdere beraadslaging noodzakelijk maakt, kan de raad besluiten tot een derde termijn.

Voor de stemming over amendementen wordt verwezen naar artikel 32 van het Reglement. Een amendement tot splitsing van een voorgestelde beslissing kan, indien aangenomen, meebrengen dat één onderdeel van een besluit wel en een ander niet wordt aanvaard.

Het is praktisch dat een raadslid aanwezig is voor de behandeling van zijn (sub)amendement. Dit omdat doorgaans een (sub)amendement toegelicht wordt door de indiener. Daarom is vermeld dat er alleen wordt beraadslaagd over amendementen en subamendementen die ingediend zijn door raadsleden die de presentielijst getekend hebben.

#### **Artikel 47. Moties**

In het eerste artikel van dit reglement is de definitie van het begrip motie gegeven. Een motie is een voorstel tot het doen van een uitspraak. Het kan gaan om het uitspreken van een wens (van inhoudelijke, politieke, procedurele aard), het uitspreken van instemming dan wel afkeuring over bepaalde ontwikkelingen of om het doen van een verzoek. Een motie betreft dus niet een concreet besluit dat op rechtsgevolg is gericht; een motie heeft geen juridische, maar een politieke betekenis. Daarom zijn burgemeester en wethouders formeel niet aan een motie gebonden of tot uitvoering ervan verplicht. Wel kan het naast zich neerleggen van een motie door het college leiden tot een vertrouwensbreuk tussen raad en college en hieruit kan het college dan zijn consequentie trekken.

Voor wat betreft de besluitvormingsprocedure omtrent een motie wordt opgemerkt dat over een motie een apart besluit wordt genomen. Voor de beraadslaging over een motie over een aanhangig onderwerp geldt dat deze niet plaatsvindt in afzonderlijke termijnen, maar gelijktijdig met de beraadslaging over het onderwerp waarop de motie betrekking heeft. Een besluit over een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp (zogenoemd "motie vreemd aan de agenda") vindt aan het einde van de vergadering plaats.

In de gemeentewet wordt in artikel 49 één specifieke motie uitgewerkt: de motie van wantrouwen. Hierbij geeft de raad aan het vertrouwen in een wethouder te hebben verloren. Het is een wethouder niet toegestaan om na een aangenomen motie van wantrouwen aan te blijven. Indien de wethouder zelf niet opstapt, kan de raad, blijkens artikel 49, besluiten tot ontslag. In dat geval gaat het ontslag onmiddellijk in.

#### **Artikel 48. Inlichtingen**

In dit artikel wordt een procedurele uitwerking gegeven van de inlichtingenplicht die het college en de burgemeester hebben ten opzichte van de raad. Naast een ingewikkelde inrichting van de bestuursbevoegdheden bevat de Gemeentewet ook behoorlijk aangescherpte regels over de inlichtingenplicht van het college ten opzichte van de raad.

Deze regels beogen de politieke verantwoordelijkheid van het college te activeren en de eindverantwoordelijkheid van de raad te bevestigen. Daar is in de eerste plaats de passieve inlichtingenplicht als bedoeld in artikel 169, derde lid, van de Gemeentewet. Dat is de klassieke informatieplicht die het college opdraagt de door de raad gevraagde inlichtingen te verstrekken, tenzij het openbare belang zich daartegen verzet. Dit recht om inlichtingen te vragen komt eveneens toe aan individuele raadsleden. Daarmee is een waarborg in het leven geroepen dat een raadsmeerderheid om (partij)politieke redenen belemmeringen opwerpt tegen het vragen van inlichtingen door een raadslid of raadsminoriteit. Wel kan de raad via het Reglement van orde op grond van doelmatigheidsoverwegingen een zekere ordening aanbrengen in de wijze waarop het inlichtingenrecht wordt uitgeoefend. De raad gaat immers over de agenda en de vergaderorde. De weigeringsgrond 'strijd met het openbaar belang' is wettelijk objectief ('is') en algemeen omschreven. De wetgever beoogde daarmee dat een beroep daarop in de praktijk als een hoge uitzondering op de algemene regel zou moeten worden gebruikt. In de praktijk bestaan verschillende wettelijke en politieke figuren om als raad en college met elkaar te communiceren buiten de openbaarheid. De openbaarheid van stukken en vergaderingen bijvoorbeeld kan al dan niet tijdelijk worden opgeheven.

Artikel 169, vierde lid, verplicht het college de raad vooraf te informeren over de voorgenomen uitoefening van een gemeentewettelijke bestuursbevoegdheid als bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, indien de toepassing daarvan ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente of indien raad daarom verzoekt. Het college mag dan niet eerder een besluit nemen dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen naar voren te brengen, de zogeheten voorhangprocedure. Overigens kent ook deze actieve informatieplicht de nodige vaagheid. Wat is ingrijpend? Het antwoord op deze vraag moet volgens de wetgever worden gevonden in de plaatselijke omstandigheden. Waarschijnlijk heeft de wetgever het oog gehad op substantiële financiële gevolgen van privaatrechtelijke overeenkomsten. Blijkbaar moeten raad en college hier zelf een modus voor vinden. Een andere vraag is nog of ook deze inlichtingenplicht wordt beperkt door de weigeringsgrond van het openbaar belang als bedoeld in het derde lid van de artikelen 169 en 180 van de Gemeentewet. Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord op basis van ongeschreven gemeenterecht. Het verstrekken van inlichtingen kan overigens niet via de rechter worden afgedwongen.

#### **Artikel 49. Initiatiefvoorstellen**

Het is de taak van het college aan de raad de nodige voorstellen te doen. Maar raadsleden kunnen ook zelf een voorstel voor een verordening of beslissing ter behandeling bij de raad indienen. Hiervoor is het recht van initiatief toegekend.

In artikel 147a, eerste lid, van de Gemeentewet is dit uitgewerkt. Het tweede en derde lid van dit artikel bepalen dat de raad regelt op welke wijze een initiatiefvoorstel voor een verordening of beslissing wordt ingediend en behandeld. Daar wordt in deze bepaling uitvoering aan gegeven.

Algemeen uitgangspunt is dat dualisering de versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden inhoudt. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het gebruik daarvan heeft. Het ontbreken van drempelsteun bij het recht van initiatief staat ten dienste van een effectieve uitoefening van de inkadering en controle door de raad. Ook kleine fracties en individuele raadsleden worden zo in staat gesteld actief deel te nemen aan de controlerende, vertegenwoordigende en budgettaire functie.

De Gemeentewet maakt onderscheid tussen initiatiefvoorstellen voor verordeningen en overige initiatiefvoorstellen. Ieder raadslid kan een initiatiefvoorstel voor een verordening

indienen. Een dergelijk voorstel moet aanhangig worden gemaakt door het schriftelijk en ondertekend aan de voorzitter te zenden (art. 147a, eerste lid). De verdere wijze van behandeling moet de raad zelf regelen. De raad moet ook regelen op welke wijze en onder welke voorwaarden overige initiatiefvoorstellen (voorstellen die betrekking hebben op iets anders dan een verordening) in behandeling worden genomen. In beginsel gelden voor deze andere initiatiefvoorstellen op grond van dit reglement dezelfde regels als voor de initiatiefvoorstellen voor een verordening. Ook dit initiatiefrecht komt toe aan individuele raadsleden, hetgeen inhoudt dat geen drempels mogen worden opgeworpen. Wel kan de raad voorzien in een zekere inhoudelijke toets. Daarbij kan worden gedacht aan het beantwoorden van de vraag of het voorstel wel de uitoefening van een raadsbevoegdheid betreft (en niet een collegebevoegdheid).

Het derde lid houdt in dat de voorzitter het initiatiefvoorstel zo spoedig mogelijk op de agenda plaatst, maar de voorzitter plaatst het voorstel echter niet meer op de agenda, nadat de oproep verzonden is. Dit laat de mogelijkheid onverlet voor het individuele raadslid om op grond van artikel 14, eerste lid van dit reglement, het initiatiefvoorstel toch aan de agenda toe te voegen.

Het is aan de raad om vervolgens te bepalen hoe het initiatiefvoorstel verder wordt behandeld nu het op de agenda staat.

Uit het nieuw aan de gemeentewet toegevoegde vierde lid van artikel 147a volgt dat de gemeenteraad geen besluit mag nemen over een initiatiefvoorstel dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

#### **Artikel 50. Collegevoorstellen**

Dit artikel heeft betrekking op het agenderingsrecht van de raad. De raad is de enige die een voorstel voor een verordening of een ander voorstel dat het college heeft voorbereid kan agenderen. Als het college het voorstel heeft voorbereid, betekent dit niet dat het college het door hen voorbereide voorstel kan intrekken indien het college van oordeel is dat verdere behandeling van het voorstel niet wenselijk is (bijvoorbeeld omdat zij een voorstel willen wijzigen). De raad moet hier toestemming voor geven.

Indien de raad van oordeel is dat een voorstel voor een verordening of een ander voorstel niet voldoende is voorbereid, kan de raad het voorstel voor een verordening of een ander voorstel op grond van het tweede lid nogmaals voor advies aan het college zenden. De raad kan het college bijvoorbeeld verzoeken het voorstel voor een verordening of ander voorstel nader te onderbouwen. De raad bepaalt echter wanneer het voorstel voor een verordening of ander voorstel, dat door het college verder voorbereid is, opnieuw behandeld wordt. De raad kan dit in dezelfde raadsvergadering regelen, maar de raad kan dit ook aan de griffie of het presidium overlaten.

#### **Artikel 51. Interpellatie**

Dit artikel stelt nadere regels bij artikel 155, tweede lid, van de Gemeentewet. Het interpellatierecht ligt in het verlengde van het mondelinge vragenrecht. Het gaat om een recht van een volksvertegenwoordiger om tijdens een vergadering over een niet geagendeerd onderwerp inlichtingen aan het college of de burgemeester te vragen. Daarvoor is verlof van de raad nodig. Het recht van interpellatie ligt in het verlengde van het (schriftelijk en mondeling) vragenrecht en heeft als instrument een zwaarder politiek karakter.

Dualisering veronderstelt versterking van de vertegenwoordigende en controlerende functie van de raadsleden. Hiervoor dienen ook individuele raadsleden en kleine fracties te beschikken over adequate instrumenten. Voor een effectief gebruik van deze instrumenten is het wenselijk dat ook het individuele raadslid zonder belemmeringen toegang tot het



gebruik daarvan heeft. Wel is hier gekozen voor een ondersteuning door de raad bij gewone meerderheid.

In een gedualiseerd systeem zijn wethouders geen lid meer van de raad. Toch is het van belang dat zij bij een instrument als de interpellatie ook op de hoogte worden gesteld van de inhoud van het verzoek. Met het tweede lid wordt hiervoor gezorgd.

### **Artikel 52. Onderzoek**

Een controle-instrument van de raad is het recht van onderzoek (artikel 155a Gemeentewet). Het onderzoek kan zich uitstrekken tot het gehele door het college of de burgemeester gevoerde bestuur. Elk raadslid kan een voorstel doen om een onderzoek in te stellen. Het besluit tot het houden van een onderzoek wordt genomen door de raad bij gewone meerderheid.

Een onderzoekscommissie, bestaande uitsluitend uit leden van de raad, voert het onderzoek uit. De onderzoekscommissie beschikt hiervoor over vergaande bevoegdheden. De raad moet over het doen van onderzoek in algemene zin vooraf bij verordening regels stellen. Hierin moeten in elk geval regels worden opgenomen over de wijze waarop ambtelijke bijstand wordt verleend aan de onderzoekscommissie. De raad van Veldhoven heeft daartoe de verordening op het onderzoeksrecht van de raad vastgesteld.

## **Hoofdstuk 7. Lidmaatschap van andere organisaties**

### **Artikel 53. Verslag en verantwoording**

Leden van de raad, wethouders, de burgemeester of de gemeentesecretaris, die lid zijn van het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling, verrichten aldaar hun taak zowel als leden van dat bestuur en als vertegenwoordiger van en in naam van de gemeente. Voor de wijze, waarop zij in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling functioneren, zijn zij verantwoording verschuldigd aan de raad die hen heeft aangewezen. Ook de gemeenschappelijke regeling dient over deze verantwoordingsplicht en over de informatieverstrekking aan de raad bepalingen te bevatten.

In het eerste lid van dit artikel is een regeling getroffen voor mondelinge verslaglegging. In het tweede lid wordt de mogelijkheid tot het stellen van schriftelijke vragen aangegeven, overeenkomstig de regels daarvoor gesteld in artikel 42 van dit reglement. Het derde lid bevat de procedure voor het ter verantwoording roepen, die aansluit bij de regels voor inlichtingen. Het is zinvol de bepalingen van dit artikel ook van toepassing te verklaren op andere organisaties, waarin de raad vertegenwoordigers heeft benoemd (bijvoorbeeld privaatrechtelijke rechtspersonen). Hierin voorziet het vierde lid.

## **Hoofdstuk 8. Toehoorders en pers**

### **Artikel 54. Toehoorders en pers**

De hier aangegeven bepalingen worden wat betreft het handhaven van de orde aangevuld door artikel 26 van de Gemeentewet. De voorzitter heeft de bevoegdheid om toehoorders die de orde verstoren, te doen vertrekken en bij volharding in hun gedrag de toegang te ontzeggen.

### **Artikel 55. Geluid- en beeldregistraties**

Aangezien de vergaderingen van een de raad in principe openbaar zijn, kunnen radio- en tv-stations geluid- en beeldregistraties maken. Dit is uiteraard niet het geval als het een besloten vergadering betreft. Wel dient rekening gehouden worden met de privacy van insprekers of publiek. Raadsleden daarentegen hebben een publieke functie. Het is mogelijk

om een aanwijzing te geven dat publiek slechts van af een bepaalde afstand in beeld mag worden gebracht.

Ook kan een aanwijzing zijn dat burgers die inspreken niet gefilmd mogen worden, uiteraard in overleg met de sprekers. Mogelijk hebben zij geen probleem met beeldregistraties.

## **Hoofdstuk 9. Slotbepalingen**

### **Artikel 56. Uitleg reglement**

Dit artikel behoeft geen toelichting.

### **Artikel 57. Inwerkingtreding en citeertitel**

Dit artikel behoeft geen toelichting.